

2017RGW94

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water d.d. 11 september 2017 in het Provinciehuis van Utrecht

Aanwezig:

Voorzitter: mw. ir. J.C.V. Vaessen en mw. drs. A. Dekker;

Leden van GS: drs. ing. P. van den Berg, mw. drs. M. Maasdam en mw. mr. J. Verbeek-Nijhof;

Commissieleden: drs. J.G. Boerkamp (D66), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. H. Chidi (D66), H. van Deún (PVV), mw. drs. N. Eijsbroek (VVD), drs. J. Germs (VVD), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. drs. E. Kotkamp (GroenLinks), P.C. Kroon MSc (GroenLinks), drs. C. de Kruijf (PvdA), P. van Leeuwen (SGP), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP), ing. T. van Oosterom (CDA), P.D. Overkleeft (D66), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), W. van der Steeg (SP), H. Toutouh (SP) en drs. W.J. Ubaghs (PVV);

Van ambtelijke zijde aanwezig: dr. R. Poort (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag);

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Vaessen, opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom.

1.2 Vaststellen agenda

Mevrouw Noordenbos memoreert dat de SP punt 3.2 tijdig en gemotiveerd als bespreekpunt had aangemeld maar dat dit zonder motivatie is geweigerd, onder verwijzing naar de informatieve sessie over de woningmarkt die morgen plaatsvindt. De SP vindt dat onjuist. Vorige week werd een commissievergadering door 50 bezoekers uit Leusden bezocht maar zij mochten op grond van het reglement van orde niet verder inspreken. De SP heeft het reglement nog maar eens goed doorgenomen maar heeft niet kunnen vinden waar de weigering van stuk 3.2 op is gebaseerd. Aangegeven wordt in het reglement dat een stuk kan worden geweigerd als het in de volgende vergadering wordt besproken. Dat is hier niet het geval. Zij verzoekt alsnog om agendering van punt 3.1. Als dat niet meer mogelijk is, dan zal zij daar in de rondvraag op terugkomen. Zij blijft de gang van zaken vreemd vinden. Haar partij wil de gang van zaken graag in het fractieoverleg bespreken.

De heer De Kruijf steunt het verzoek van de SP. Juist nu is het moment gekomen om over het woningbouwprogramma van Soesterberg te spreken. Over een jaar heeft dat geen zin meer.

De voorzitter deelt mede dat bij de overweging is betrokken dat het hier gaat om een stedenbouwkundig plan en niet om sociale woningbouw. Een andere gedeputeerde is verantwoordelijk voor dit stuk dan de gedeputeerde waaraan de SP vragen wil stellen. Om die reden is dit agendapunt niet opgewaarderd maar uiteraard kan de SP tijdens de rondvraag op dit onderwerp terugkomen.

Mevrouw Noordenbos licht toe dat de SP graag wil weten wanneer een stuk al dan niet ter bespreking wordt geagendeerd.

De voorzitter antwoordt dat het opwaarderen van een stuk geen onderdeel is van het reglement van orde maar een afweging is van de voorzitters: in deze commissie gaat het om de duo voorzitters. Zij doen dat op basis van de onderbouwing van het verzoek.

De agenda wordt vastgesteld.

1.3 Mededelingen

- De commissie is op 18 september van 9.00-13.00 uur uitgenodigd voor een bezoek aan nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Opgave is nog mogelijk.
- Op 20 september a.s. vindt van 17.30-18.45 uur in Den Haag de P3 statenledenbijeenkomst over het Perspectief Groene Hart plaats. Ook daarvoor kunnen de statenleden zich opgeven.
- De gemeente Wijk bij Duurstede heeft PS uitgenodigd voor een bezoek over de binnenstedelijke verdichting. De voorzitter vraagt of de commissie daar op wil ingaan.
- Zij constateert dat er voldoende interesse is voor een dergelijk werkbezoek. Afsproken wordt dat de griffie dit werkbezoek gaat inplannen.
- De voorzitter verwijst naar de casus van de familie Dorresteyn te Soest. In de vorige commissievergadering werd gevraagd om inzicht in de actuele stand van zaken. Afsproken werd dat, zodra er informatie beschikbaar was, dat in de commissie gedeeld zou worden. Er is nog geen informatie voorhanden, dus dit punt kan vandaag niet aan de orde komen. Zij hoopt hiermee voldoende antwoord te hebben gegeven zodat er geen apart memo nodig is.

De heer Germs vindt deze kwestie nu wel erg lang duren. Hij begrijpt dat dit onderwerp naar de volgende vergadering wordt verschoven. Bij de PRS/PRV is door de gedeputeerde toegezegd dat er een onderzoek zou plaatsvinden. Nu loopt men naar het einde van het jaar toe. Hij zou het zeer op prijs stellen wanneer dit onderwerp in de volgende commissievergadering voorbereid kan worden behandeld.

De voorzitter antwoordt dat er bij deze kwestie twee partijen betrokken zijn, niet alleen de provincie Utrecht. Het mediation traject heeft tijd nodig. Men doet er alles aan om dit punt zo snel mogelijk op de agenda te krijgen. Het streven is inderdaad behandeling in de volgende commissievergadering.

Gedeputeerde Maasdam deelt het volgende mede:

- Zij zal in de volgende vergadering informatie verschaffen over de pilot die gaande is in het leerwerkbedrijf van Landschap Erfgoed Utrecht.
- Voor de bestrijding van de Oosterse Duizendknoop zijn conform toezegging acties uitgezet. Met gemeenten is hierover contact geweest. Gemeenten hebben behoefte aan kennisdeling en daarin wordt via nieuwsbrieven voorzien, wellicht ook nog via een gezamenlijke informatiedag. Zij verwacht dat de eerste nieuwsbrief in oktober het licht zal zien.
- Over het snelle internet in het buitengebied zijn verschillende persberichten uitgegaan. Zowel in Utrecht-Oost als in West-Utrecht wordt daarmee gestart. Als eerste wordt gestart met de Ronde Venen. Eerst wordt onderzocht hoeveel inwoners voor snel internet intekenen want er moet tenminste een percentage van 50% worden gehaald. Ook wordt er gestart met behoeftepeilingen in Oudewater en omstreken. Er wordt goede voortgang gemaakt en dat heeft positieve gevolgen voor de leefbaarheid van de kleine kernen.

- Voorts verwijst zij naar het kwartetspel over de 41 iconsoorten in de provincie Utrecht en de informatie over de Groene Kroon, de natuurprijs van de provincie Utrecht, dat aan de statenleden is uitgereikt. Bij dit initiatief worden burgers betrokken bij de vormgeving van groen in de buurt. De heer Van Oosterom vindt het een goede zaak dat de kievit aan de iconsoorten is toegevoegd: nu passen er vier vogelsoorten in het kwartet.
- Gedeputeerde Maasdam licht toe dat er in het kader van de landbouwvisie gewerkt wordt met thematafels waar diepgaand met alle partijen van gedachten wordt gewisseld. Participatie kost tijd en dat betekent dat de landbouwvisie een maand later zal uitkomen. In die extra maand zal er opnieuw met de woordvoerders van de fracties worden gesproken, zodat ook zij worden meegenomen in de thema's die spelen. Overigens blijft de planning voor het eindproduct ongewijzigd. Alleen het tussenproduct schuift een maand op naar november.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat in de vorige commissievergadering is gesproken over de tekst op de website over de saldering van de zonne-energie. Hij heeft conform afspraak de PVV uitgenodigd om over genoemde tekst te spreken, omdat deze niet naar behoren was. Met mevrouw Broere en de heer Van Déun is er een nieuwe tekst opgesteld die recht doet aan de wensen. O.a. wordt aangegeven dat de regeling wordt verlengd tot het jaar 2023. Spreker beschouwt daarmee de toezegging als afgedaan.

1.4 Verslag vergadering Statencommissie RGW d.d. 19 juni 2017.

Dit verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Van Muilekom deelt mede dat de PvdA de problematiek en de *discussies rond de geitenhouderij* aan de orde wil stellen. Uit een rapport van Veehouderij en Gezondheid Omwonenden blijkt dat er verhoogde gezondheidsrisico's zijn voor mensen die in de nabijheid van geitenhouderijen wonen. Ook blijkt dat de situatie niet overal even duidelijk is. Dat heeft ertoe geleid dat er allerlei vervolgonderzoeken lopen. Het kabinet staat op het standpunt dat provincie en gemeenten goed naar hun eigen instrumentarium moeten kijken. Inmiddels hebben de provincies Noord-Brabant en Gelderland besloten een tijdelijk moratorium in te stellen. Hij stelt de volgende vragen:

1. Welke mogelijkheden heeft GS nu om nieuw vestigen, verplaatsen en uitbreiden van geitenhouderijen te voorkomen?
2. Is er voldoende inzicht in de gevolgen van de groeiende geitenhouderij in de provincie op de volksgezondheid? Welke kennis willen GS nog meer verkrijgen?
3. Moet eerst een VGO-onderzoek gereed zijn voordat geitenhouderijen weer ruimte krijgen om te groeien, zodat er inzicht is in de gevolgen van de groeiende geitenhouderij?
4. In Utrechtse gemeenten zijn initiatieven gaande voor vestiging van geitenhouderijen. Verwachten GS dat door het tijdelijk moratorium in Gelderland en Noord-Brabant meer initiatiefnemers zullen uitwijken naar andere provincies?
5. Hoe kan de provincie Utrecht het beste een tijdelijk moratorium op korte termijn regelen?

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat PS inderdaad de mogelijkheid hebben een moratorium in te stellen, echter, dat is een zeer ingrijpende maatregel die goed gefundeerd moet worden. Daarmee wordt wel tijd gekocht om uit te zoeken wat de gevolgen van geitenhouderijen zijn voor de volksgezondheid. Hij weet niet of dat parallel loopt met de lopende onderzoeken. GS vinden een moratorium een zeer zware maatregel die zeer sporadisch moet worden toegepast. GS willen dit nog eens goed doorspreken en dit ook in IPO verband aan de orde stellen. Tot op heden heeft het moratorium nog niet tot een verdringing geleid,

voor zover zijn informatie reikt. Hij wijst erop dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun bestemmingsplannen. De toets, als het gaat om veiligheidsmaatregelen, ligt bij de uitvoeringsdiensten. Eventueel kan wat dit punt betreft worden overgegaan tot een aanpassing van de PRS/PRV.

Gedeputeerde Maasdam deelt mede dat er in Utrecht 30 geitenhouderijen gevestigd zijn met in totaal 24.000 geiten. De groei bedraagt ca. 5% per jaar. Om na te gaan welke stappen er moeten worden gezet, is er eerst behoefte aan antwoorden op de onderzoeksvragen over een verhoogd risico op longontsteking. Nu is dat nog niet bekend. De provincie Utrecht wil ook in IPO verband nagaan hoe hier het beste mee kan worden omgegaan. Inmiddels hebben Brabant en Gelderland stappen gezet, maar tot op heden is er geen signaal dat zich een verdringingseffect zou voordoen. In het algemeen is een bedrijfsverplaatsing van boeren zowel financieel als persoonlijk een zeer grote stap en zij meent dat dit niet snel zal gebeuren. Dit dossier wordt door GS nauwkeurig gevolgd.

De heer Van Muilekom constateert dat GS een afwachtende houding hebben. De PvdA zal zich in overleg met andere fracties over deze zaak bezinnen richting de PS vergadering van 25 september a.s.

De heer Boerkamp wijst erop dat het instellen van een moratorium veel tijd vergt. Het nemen van een ruimtelijk besluit vraagt altijd veel tijd voordat het effectief is op bestaande bestemmingsplannen. Een moratorium is in die zin geen direct effectief instrument. Hij stelt een memo van GS met uitleg ten behoeve van de discussie op prijs.

De heer Van Leeuwen noemt de huidige discussie over geitenhouderijen een hype. Er is onderzoek gedaan naar schadelijke effecten van geitenhouderijen in de directe omgeving. Echter, wordt er onderzoek in Pernis gedaan, dan wordt daar ook schade aan de gezondheid geconstateerd. Zo kan er op elk gebied wel een onderzoek worden uitgevoerd. Zo hebben roodharigen kennelijk sneller pijn in de tanden terwijl linkshandigen sneller last van een psychose zouden hebben. Om iets in een kwaad daglicht te zetten, is er altijd wel iets te vinden. Hij roept op tot terughoudendheid op dit vlak.

De heer Van Oosterom hoorde van de PvdA dat er nog veel onderzoek nodig is, omdat lang niet alles duidelijk is. Dat is een terechte conclusie. Daarmee wordt in feite al beargumenteerd dat het een smalle basis is om over te gaan tot het instellen van een moratorium. Een moratorium kost tijd en dat kan tot gevolg hebben dat geitenboeren in de tussenliggende periode nog snel aanvragen gaan indienen. Het CDA wil voorkomen dat de provincie Utrecht overhaaste stappen gaat zetten. Eerst moet worden uitgezocht wat er aan de hand is en moeten er ook andere zaken worden onderzocht, bv. wonen naast de snelweg. Ook dat schijnt niet al te gezond te zijn.

De heer Van der Steeg sluit zich aan bij de zorgen die door de PvdA zijn uitgesproken. In tegenstelling tot geitenhouderijen, gaat de provincie niet over linkshandigen of over Pernis.

Mevrouw Hoek deelt mede dat ook 50PLUS zich aansluit bij de zorg die door de PvdA is uitgesproken, ook al is nog niet alles over de risico's van geitenhouderijen bekend. Beter is het aan de voorkant te werken, en niet aan de achterkant. Alles wat gedaan kan worden aan onderzoek, dierenwelzijn, geen concentratie van dieren en regelgeving om eventuele gezondheidsschade tot het minimum te beperken, moet men niet nalaten. Het is goed dat dit probleem bespreekbaar wordt gemaakt.

De heer De Heer wijst erop dat er in de volgende commissievergadering over de landbouwvisie wordt gesproken. Zijn voorstel is de risico's van geitenhouderijen in het kader van de landbouwvisie te bespreken, met meer informatie over wat er nu speelt.

Mevrouw Kotkamp sluit zich daarbij aan. Graag hoort zij of er aanvragen liggen. Waar gaat het nu eigenlijk over?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat zij deze discussie los wil koppelen van de landbouwvisie. Er zal een memo komen met opties en mogelijkheden.

Gedeputeerde Van den Berg is van mening dat, als het gaat om een maatschappelijk vraagstuk, de provincie daar wel iets mee moet doen. Als het gaat om het nemen van een voorbereidingsbesluit, dan speelt ook de proportionaliteit een rol. Dat is lastig in de rechtspraak. Als het niet proportioneel is, dan is dat een probleem. Hij zal trachten een memo op te stellen met daarin over deze kwestie een evenwichtige afweging. Enerzijds moet de provincie goed weten waar het over gaat, maar tegelijkertijd moet er adequaat worden gereageerd om grote problemen te voorkomen. Hij verwacht dat het memo eind van de week naar PS zal uitgaan. Over deze zaak vindt overleg met de andere provincies plaats.

De heer Van Leeuwen heeft zojuist het memo van de gedeputeerde gelezen over de **Fipronil affaire**. Onlangs heeft zijn fractie vragen gesteld over deze kwestie maar de antwoorden van de gedeputeerde vindt zijn fractie teleurstellend. Inmiddels is er in deze affaire wel wat gewijzigd. De vraag is of de gedeputeerde alsnog bereid is in te gaan op het verzoek van de SGP, nl. om de punten die zijn aangedragen onder de aandacht van de staatssecretaris te brengen, dit als steun voor de getroffen bedrijven. De Belgische minister-raad heeft besloten tot compensatie van getroffen pluimveehouders. Onlangs is er een motie van gelijke strekking in de Tweede Kamer ingediend.

Gedeputeerde Maasdam deelt mede dat GS meeleven met de getroffen bedrijven. Dat is de reden dat zij een werkbezoek aan een getroffen bedrijf heeft afgelegd om de effecten van Fipronil op het bedrijf en het gezin te ervaren. Zij heeft gezien dat dit zeer grote gevolgen heeft. GS zullen dat alles blijven volgen maar zij is nu niet bereid een brief naar Den Haag te sturen. Het gaat hier niet om een verantwoordelijkheid van GS. In Den Haag is heel goed en breed over dit probleem gesproken. Daar komen aspecten bij als stoffen in de landbouw, voedsel- en warenautoriteit etc. Zij is van mening dat de provincie die verantwoordelijkheid bij de Tweede Kamer moet laten omdat die daar thuis hoort.

De heer Van Leeuwen wijst erop dat Den Haag door signalen uit het land moet worden gevoed. Een aantal Noordelijke provincies en steden en dorpen heeft reeds hun steun betuigd. Hij vindt dat de provincie Utrecht dat signaal had moeten steunen om zo duidelijk te maken dat compensatie van de getroffen pluimveehouders een goede zaak is. Overigens heeft zijn fractie dit signaal ook doorgegeven aan de landelijke SGP fractie.

Gedeputeerde Maasdam heeft kennis genomen van de brief van de drie Noordelijke provincies. De andere provincies en het IPO hebben bewust besloten deze brief niet te ondersteunen, met name omdat het hier gaat om een verantwoordelijkheid van Den Haag.

De heer Germs deelt mede dat ook hij contact heeft gezocht met de Tweede Kamer fractie van de VVD over dit onderwerp. Steun en medeleven vanuit de provinciale overheid en vanuit de eigen achterban, midden in het werkgebied van de Gelderse Vallei, is wenselijk. Er zijn zeven bedrijven door deze affaire getroffen terwijl de boeren daar zelf in feite weinig aan konden doen. Wat weerhoudt GS of het IPO stelling te nemen, gelet op hun eigenstandige verantwoordelijkheid in deze? De provincie kan fungeren als verbindende schakel tussen gemeenten en het land. Hij sluit zich in die zin aan bij de vraag van de SGP. Hij betreurt de reactie van de gedeputeerde.

Mevrouw Broere steunt van harte het verzoek van de SGP en de VVD. Het is een kleine moeite om als provincie te laten zien dat wordt meegeleefd met de betrokken ondernemers. Dat is voor hen een steun in de rug. Er wordt hier niet om geld gevraagd maar wel om te laten zien dat de provinciale overheid weet wat er gebeurt met bedrijven die hieronder te lijden hebben gehad en dat er gelobbyd wordt om te kijken of er iets gedaan kan worden.

De heer Schaddelee laat weten dat de ChristenUnie de lijn van GS steunt om geen verdere actie op dit punt te ondernemen.

Mevrouw Noordenbos merkt op dat zij ook contact heeft opgenomen met de landelijke fractie van de SP. Haar fractie is geen voorstander van extra subsidie voor de getroffen bedrijven. De besmette eieren vallen volgens haar fractie als een ondernemersrisico aan te merken. Geldverstrekkers als de RABO bank, waar het merendeel van de pluimveehouders mee werkt, hebben al aangekondigd om maatwerk te betrachten voor bedrijven die in de problemen komen. De oproep om meer duidelijkheid en betere communicatie onderschrijft haar fractie wel. De regering heeft dat ook al toegezegd zodat een brief daar weinig aan zal toevoegen. Zij begrijpt wel waarom het CDA in deze kwestie over eieren moet lopen. De hoofdreden waarom het mis ging is volgens de SP de bezuiniging van het CDA en de VVD in het verleden, die een groot voorstander waren om het NWA financieel uit te kleden ten bate van meer eigen verantwoordelijkheid van de sector.

De heer Boerkamp deelt mede dat D66 zich aansluit bij de opmerking van de ChristenUnie. Een brief is niet noodzakelijk.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat ook GroenLinks die mening is toegegaan.

De heer De Kruijf laat weten dat de PvdA doordrongen is van de pech en ellende waarmee de getroffen pluimveehouders geconfronteerd zijn maar zijn fractie sluit zich toch aan bij mevrouw Kotkamp en de heer Boerkamp.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij de oproep van de SGP.

De heer Van der Steeg deelt mede dat de PvdD zich aansluit bij de opvatting van de ChristenUnie. Wat hem betreft hebben de woorden van de SGP ook wel hout gesneden.

De heer Van Oosterom komt terug op de opmerking van de SP. Hij noemt de gang van zaken rond de Fipro-nil affaire triest. Hij heeft begrepen dat minister Kamp heeft gesteld dat bedrijven niet de dupe mogen

worden van deze discussie. Het CDA sluit aan bij de reactie van de VVD. Inderdaad is het de vraag wat er op tegen is een dergelijke brief naar de Tweede Kamer te sturen. Het CDA vindt dat dit geen kwaad kan.

Gedeputeerde Maasdam meldt dat zij, gehoord de beraadslagingen, morgen met de overige GS leden zal bespreken hoe met dit signaal van de commissie moet worden omgegaan. Zij benadrukt dat GS meeleven met de getroffen ondernemers en hun gezinnen. De heer Germs gaf aan dat de provincie iets moet doen, maar dat "iets" vindt zij moeilijk in te vullen. De provincie kan geen oproep doen tot steun aan individuele boeren, dat is niet aan de provincie. Zij vindt het een lastige kwestie.

Mevrouw Noordenbos stelt een vraag over de **sociale woningbouw in Soesterberg**.

Zij merkt op dat sociale woningbouw in Soesterberg als een risico van € 2 miljoen in de kadernota is opgenomen. Destijds heeft zij daar vragen over gesteld. Hoe groot is het risico dat dit gaat gebeuren? De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Betekent dit dat de provincie het ziet als een noodzaak om 30% van de 230 woningen toegankelijk te maken voor 30% van de bevolking van de provincie Utrecht, nl. de 30% die moet rondkomen van een laag inkomen? Is er dan bijsturing mogelijk? Voor de genoemde 30% mensen is er in de provincie Utrecht een lange wachttijd voor wonen. Is het mogelijk dat de provincie de € 2 miljoen verlies winst gaat noemen en dat bedrag gaat dragen om het zo als een mooie investering te zien waarmee de provincie een flink stuk sociale woningbouw toevoegt aan Soesterberg en Zeist en zo meer geloofwaardigheid en zeggingskracht krijgt voor het uitvoeren van het beleid dat in de nota Binnenstedelijke ontwikkeling staat, nl. het regisserend kunnen optreden op het gebied van sociale woningbouw. In Eemdijk-oost is een woningbouwproject afgelast door de Raad van State omdat het plan teveel dure woningen bevatte waarvan er in Eemdijk al veel van leeg staan. Starters en ouderen kunnen die woningen niet betalen. Er is behoefte aan betaalbare woningen. In Soesterberg, een gemeente met ca. 6000 inwoners, staan nu 61 huizen te koop boven de € 175.000,-. Voor een betaalbare huurwoning moet men meedoen aan een loting en op dit moment is er niets te verloten. Voor wie gaat er op de vliegbasis nu gebouwd worden? Voor de inwoners van Soesterberg, Zeist en Soest, voor hun kinderen en hun ouders, voor mensen die op een wachtlijst staan of voor een nog onbekende groep mensen die GS naar de regio wil laten komen? Kan de woningbouw op de vliegbasis nog worden tegengehouden door de Raad van State wanneer zou blijken dat het niet geschikt is voor de inwoners van de omliggende regio?

Gedeputeerde Van den Berg beaamt dat sociale woningbouw van groot belang is. In de grondexploitatie van Soesterberg zijn er afspraken gemaakt over de opbrengsten van de locatie. Er ligt een plan voor dat geen sociale woningbouw bevat. Er is een motie in de gemeente Zeist aangenomen en de wethouder heeft daarover een brief naar GS gezonden om te onderzoeken of er toch iets mogelijk is als het gaat om sociale woningbouw. GS zullen met Zeist in gesprek gaan over de grondexploitatie en over de vraag of sociale woningbouw daar nodig is, of op een andere plek.

De heer De Kruijf vindt het een goede zaak dat er met Zeist overleg plaatsvindt maar de provincie heeft ook eigenstandige verantwoordelijkheid als het gaat om de vliegbasis Soesterberg. Eerder zijn daarover in PS moties ingediend. Er is een zeer groot tekort aan betaalbare woningen en nu gaat de provincie als direct verantwoordelijke een wijk bouwen waar eerst 400 dure woningen gepland stonden terwijl daar nu maar 230 nog duurdere woningen van overblijven. De vraag is of de provincie dat wel wil. Is dat een goede besteding van publiek geld of moet er toch provinciaal geld aan worden toegevoegd om zo toch een socialere wijk te realiseren? De PvdA vindt dat noodzakelijk en pleit daar ook voor. Het gesprek met Zeist moet worden afgewacht maar hij wil deze kwestie opnieuw in PS van 25 september a.s. aan de orde stellen. Immers,

nu is het logische moment gekomen om daar over te spreken. In juni is het stedenbouwkundig plan vastgesteld en dat wordt nu in proces gebracht. In de komende PS vergadering wil de PvdA toetsen of de opvattingen nog steeds zo zijn als een jaar geleden.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat PS de grondexploitatie en een programma van eisen hebben vastgesteld.

Gedeputeerde Maasdam wijst erop dat het stedenbouwkundig plan al is vastgesteld, in overleg met alle partijen inclusief de gemeenten Zeist en Soest, die in de stuurgroep Hart van de Heuvelrug vertegenwoordigd zijn.

De heer De Kruijf merkt op dat het vaststellen van een stedenbouwkundig plan niet impliceert dat er geen wijzigingen meer mogelijk zijn. Zou dat wenselijk zijn, dan is het nu het moment daarover het gesprek aan te gaan. De PvdA vindt een wijziging van het plan noodzakelijk. Hij gaat ervan uit dat dit door Zeist wordt gesteund die al eerder in die richting een motie heeft vastgesteld.

Mevrouw Kotkamp wil toch een opmerking bij het proces maken. PS hebben kaders vastgesteld, er is een besluit genomen en niet alle partijen zijn het daarover eens. Nu ligt er een stedenbouwkundig advies voor en zij vindt het niet terecht de besluitvorming daarover opnieuw op de agenda te zetten. De provincie moet zich niet als een onbetrouwbare overheid gedragen.

De heer Germes sluit zich aan bij de opmerking van GroenLinks.

De uitgangspunten en de exploitatiekaders zijn door PS vastgesteld, en er is maar krap een sluitende exploitatie tot stand gekomen. Tussentijds worden PS over de voortgang geïnformeerd. Het investeren van nog meer geld in de vliegbasis vergt een besluit van PS. Er zijn al vele kosten gemaakt. Nu komen de opbrengsten in zicht en het is onjuist nu weer eerdere besluiten ter discussie te stellen. Daardoor ontstaat het beeld van een onbetrouwbare overheid. Hij wil ervoor waken deze discussie over te doen.

Mevrouw Broere onderschrijft het standpunt van de VVD. Bij Hart van de Heuvelrug is een afspraak gemaakt over Rood voor Groen of Groen voor Rood. Het groen is er allemaal gekomen. Nu is het rood aan de beurt en het zou onjuist zijn daarop te beknibbelen. Soesterberg heeft veel sociale woningbouw. De gemeente Soest is zorgvuldig in het toevoegen van sociale woningbouw aan bouwprojecten, echter, niet op de vliegbasis.

De heer De Kruijf begrijpt dat de provincie over deze kwestie met Zeist in gesprek gaat. Wat gaat er tijdens dat gesprek gebeuren. Loopt dat al niet wat vooruit op hetgeen zojuist aangeduid wordt als een mogelijk onbetrouwbare overheid?

De voorzitter memoreert dat PS kaders hebben afgesproken en daaraan zal ook tijdens het gesprek met Zeist worden vastgehouden. Het gesprek zal gaan over de motie die in de gemeenteraad van Zeist is ingediend, echter, er is geen garantie dat deze zonder meer wordt overgenomen omdat het niet past binnen de kaders die door PS zijn vastgesteld. Mocht toch van die kaders worden afgeweken, dan zal dat aan PS worden voorgelegd.

Mevrouw Noordenbos memoreert dat PS onlangs ook de nota Binnenstedelijke ontwikkeling hebben vastgesteld, waarin een nadrukkelijk regisserende rol van de provincie wordt beoogd als het gaat om betaalbaar wonen en de woningmarkt in balans brengen. De provincie kan beter ten halve keren dan ten hele dwalen.

De voorzitter rondt dit onderwerp af met de opmerking dat de discussie over de vastgestelde kaders niet opnieuw gevoerd gaat worden.

1.6 Termijnagenda

De heer De Heer komt terug op de vraag van de ChristenUnie om expertmeetings over de projecten in het kader van het Deltaprogramma te organiseren, o.a. over zoetwatervoorziening langs de Hollandse IJssel. In februari is gesproken over de vraag of dat kan worden gecombineerd met het programma van de Utrechtse Waterdag. Dat blijkt vooral een netwerkbijeenkomst te zijn met waterschapsbestuurders. Zijn fractie pleit voor een aparte expertmeeting over de Hollandse IJssel. Dat zal tijdens de Utrechtse Waterdag onvoldoende aan bod komen. Dit verzoek wordt vanuit het HDSR ondersteund, zo begreep hij, ook als het gaat om de meekoppelkansen en de voor- en nadelen met experts, raadsleden, waterschapsbestuurders en provinciebestuurders.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat er in de toekomst zeker over de permanente oostelijke aanvoer (de POA) kan worden gesproken, maar daarvoor is het nu nog te vroeg. Vanuit de zoetwaterregio West is er onderzoek gaande naar de kansen en mogelijkheden. Haar voorstel is eerst de uitkomsten van dat onderzoek af te wachten en daar dan een vervolg te geven. De samenwerking met HDSR zal, naar aanleiding van het eerdere verzoek van de ChristenUnie in februari, worden gerealiseerd in de vorm van een workshop over de ambitie van zoetwater voor de regio. Ook zal worden gesproken over het dilemma van wateraanvoer, waterdoorvoer en het eigen gebruik. Ook is er een fruitteler uitgenodigd voor het gesprek. Zodra de uitkomsten over de POA bekend zijn, wil zij samen met HDSR een vervolgbijeenkomst organiseren. Die uitkomsten zijn echter niet voor 2 oktober beschikbaar. Zij zegt de heer De Heer toe dat zij in dit verslag zal aangeven wanneer de resultaten kunnen worden verwacht.

2. Ruimte en Natuur

2.1 Ingekomen brief van de heer Meijer uitplaatsing loonbedrijf De Heer Polsbroek

Op verzoek van de VVD, CDA en D66 wordt dit punt doorgeschoven naar de volgende agenda.

De heer Boerkamp constateert dat er sprake is van een misverstand. D66 wil dit punt graag nu bespreken maar verzocht ook om een memo van GS. Inmiddels ligt er een antwoord van GS voor richting briefschrijver. D66 wil graag wat actie op dit traject richting omwonenden omdat er veel onbegrip is over de houding van de provincie. Nu GS al hebben geantwoord ziet zijn fractie weinig reden om dit nog te bespreken.

De voorzitter deelt mede dat dit punt wordt verzet naar de volgende vergadering. Dan zal worden gezien of er alsnog reden is dit te bespreken.

2.2 Memo GS gedeputeerde Van den Berg over de voorbereiding van het provinciaal Inpassingsplan (PIP) reconstructie N411

De voorzitter deelt mede dat dit agendapunt op verzoek van de VVD is opgewaardeerd.

De heer Germ's was verbaasd over het feit dat de parkeersituatie bij restaurant Vroeg niet wordt gecombineerd met dit PIP. Auto's worden daar nu langs de N411 geparkeerd. Waarom wordt deze kwestie nu niet meegenomen? Een betrouwbare overheid gaat in één keer door het gebied heen en het is zaak dat de problematiek ter plekke wordt opgelost. Dat is ook mogelijk gelet op het feit dat er nog een jaar doorlooptijd is. Waarom kan er niet in overleg met de gemeente Bunnik en de restauranteigenaar getracht worden de parkeersituatie nu op te lossen?

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt beaamt dat veel bezoekers van restaurant Vroeg in de berm parkeren en dat levert onveilige situaties op. Het restaurant is inmiddels in gesprek met de gemeente en de provincie over een tijdelijke parkeervergunning. Na realisatie van de maatregelen aan de N411 zal het parkeren fysiek in de berm onmogelijk worden gemaakt. Daar is restaurant Vroeg het mee eens. In de tussentijd wordt gekeken naar een tijdelijke parkeersituatie en dat wordt door de gemeente in het bestemmingsplan gefaciliteerd. De provincie wil het PIP daarmee niet mee belasten omdat het hier om een apart traject gaat waarover goed overleg wordt gevoerd. Wel zal de provincie met het oog op de werkzaamheden aan de N411 een archeologisch onderzoek uitvoeren. Met restaurant Vroeg is afgesproken dat het deel van de werkzaamheden op het gebied van Vroeg in dit kader ook zullen worden meegenomen.

De heer Boerkamp begrijpt dat de VVD in feite de vraag stelt de communicatie naar omwonenden e.d. ter hand te nemen. Kan dat op elkaar worden aangesloten?

De heer Van Leeuwen steunt deze vraag.

De heer Ubaghs stemt in met het communicatieplan maar hij mist daarin dat er over het ontwerp-PIP in de PS vergadering in het najaar een besluit zal worden genomen.

Gedeputeerde Van den Berg vindt dit een terechte opmerking.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt toe dat de communicatie over het plan en over het tegengaan van overlast zoveel mogelijk op elkaar zal worden afgestemd. Terecht wordt daar aandacht voor gevraagd.

De heer Van Muilenkom vraagt aandacht voor het volgende. In dit PIP is er geen knip gemaakt op de Achterdijk. Bij de uitwerking van de integrale plannen van het achterland in de Limesweg is dat wel voorzien. Mogelijk is dit een tegenstrijdigheid. De vraag is hoe daarmee wordt omgegaan.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof merkt op dat dit een punt is dat vanuit de commissie MME is doorgeschoven. Gewerkt wordt aan de maatregelen in het buitengebied en daar wordt de knip wel degelijk voorzien. De consequenties daarvan zijn doorgerekend en deze geven geen aanleiding tot verdere aanpassingen. In de verkeerskundige onderzoeken wordt met de knip rekening gehouden. Wel is over voorliggend voorstel nog besluitvorming van PS noodzakelijk.

2.3 Ingekomen brief woningbouw kleine kernen Kamerik

Deze brief is op verzoek van de SGP en de VVD geagendeerd.

De heer Van Leeuwen memoreert dat er destijds een motie is ingediend over de demografische scan. Echter, tot nog toe is het oorverdovend stil geweest. De SGP vraagt naar de stand van zaken, ook met het oog op de informatie over het thema Wonen die vanmorgen verstrekt werd. Graag hoort hij hoe GS hiermee omgaat.

De heer Germs memoreert dat ook de VVD graag voortgang ziet op dit punt. Hij sluit zich aan bij de vragen van de heer Schipper.

Gedeputeerde Maasdam zet uiteen dat ook GS voortgang op dit punt wenselijk vinden, maar er kan geen ijzer met handen worden gebroken. Het CBS heeft opdracht gekregen tot het uitvoeren van een demografische scan over de kleine kernen tot 4000 inwoners en over de kleine kernen tussen de 4000 en 8000 inwoners. Het CBS is echter geen standaard adviesbureau en moet dat onderzoek in het reguliere werk inplannen. De provincie verwacht die gegevens wel binnenkort maar dan is er een volgende stap nodig, nl. een analyse. Die analyse zal door een trainee worden uitgevoerd. Dit traject duurt al met al wat langer dan werd gehoopt.

De heer Van Leeuwen memoreert dat bedoelde motie ca. 14 of 15 maanden geleden is ingediend. Hij vraagt of GS direct daarna het CBS hebben benaderd met het verzoek tot het uitvoeren van een demografische scan. Wellicht is het goed het CBS mee te geven dat het nu wel tijd wordt de bevindingen aan te leveren.

Mevrouw Broere wijst erop dat in de Omgevingswet en in de omgevingsvisie duidelijk wordt gesteld dat gemeenten in de toekomst over de rode contouren zullen gaan. Ook vindt de provincie een doorkijk naar 2050 wenselijk. Wordt het niet eens tijd de verantwoordelijkheid voor de rode contouren bij de gemeenten neer te leggen?

Mevrouw Noordenbos leest dat jongeren die in Kamerik zijn geboren, daar geen betaalbare woning kunnen kopen of huren. Ook in Oudewater en in Kockengen zijn de huizen voor starters te duur. Zij vindt dit een oproep om meer betaalbare woningbouw binnen de dorpen te realiseren.

Mevrouw Eijsbroek hoopt dat deze discussie centraler kan worden gevoerd in het verlengde van de sessie over woningbouw, die vanmorgen plaatsvond. Herhalingen moeten worden voorkomen.

Gedeputeerde Maasdam meent dat er nu twee discussies door elkaar heen lopen. Voor haar geldt vooral de discussie over de demografische scan. Zij zegt toe dat het CBS zal worden gemaand de resultaten snel te leveren.

Mevrouw Chidi deelt mede dat D66 zich aansluit bij de laatste opmerking van de VVD. Dit onderwerp moet integraal worden besproken. Voorkomen moet worden dat het steeds versnipperd aan de orde wordt gesteld.

Mevrouw Hoek memoreert dat de provincie de bestemmingsplannen van gemeenten controleert. Zij vindt het een goede zaak dat de provincie bij de controle van de bestemmingsplannen ook toetst of minimaal wordt voldaan aan de 30% sociale woningbouw.

De voorzitter merkt op dat dit los staat van dit agendapunt.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat PS beleid hebben vastgesteld voor Kamerik, Harmelen en Woerden als het gaat om de aantallen woningen die daar nog gebouwd mogen worden. De provincie gaat niet over het percentage sociale woningbouw. Dat is een verantwoordelijkheid van gemeenten. Hij wijst

erop dat voorliggende brief aan PS is gestuurd en niet aan GS. Zou GS een antwoord moeten formuleren, dan dient dat in opdracht van PS te geschieden. Voorts werd gevraagd of, gelet op de doorlooptijden van de termijnen, de gemeenten verantwoordelijk kunnen worden gemaakt voor de rode contouren. Hij adviseert PS daartoe niet over te gaan. Utrecht is een kleine provincie met een enorme woningdruk. Het gaat hier vooral om de ruimtelijke ordeningsvraag waar wat moet worden geaccommodeerd. Dat heeft grote overlap met beleidsvelden als natuur en landbouw.

Mevrouw Chidi vindt het belangrijk dat voorliggende brief wordt beantwoord. Zij vraagt wie dat gaat oppakken.

De voorzitter antwoordt dat de griffie een conceptbrief namens PS zal opstellen. De brief zal na akkoord van PS worden verzonden.

De voorzitter draagt de voorzitterskamer over aan mevrouw Dekker.

2.4 Statenvoorstel Perspectief Groene Hart

Het betreft hier een bouwsteen voor de omgevingsvisie. Gemeld wordt dat hetgeen in deze commissie wordt besproken tevens dient als input voor de eerder genoemde P3 bijeenkomst in Den Haag op 20 september a.s.

De voorzitter geeft eerst het woord aan de voorzitter van de PCL, mevrouw Alie Tigchelhoff, die het advies van de PCL zal toelichten.

Mevrouw Tigchelhoff deelt mede dat de PCL in het advies samen met de PAL van Zuid-Holland is opgetrokken. Voorliggend advies is in Zuid-Holland op 30 augustus besproken.

Zij licht toe dat het perspectief, zoals de PCL dat in handen kreeg, vooral is geschreven vanuit de inwoners van het gebied. Het advies van de PCL legt wat meer nadruk op het belang van het Groene Hart voor de Randstedelingen er om heen. Tegelijkertijd ziet de PCL wel degelijk het belang van het Groene Hart zelf. Wellicht is de PCL in dit kader iets teveel de ene kant opgeschoven omdat het rapport vooral de andere kant belichtte. Het is van groot belang samen op te trekken of het nu gaat om maatschappelijk of economisch belangen of om het opstellen van businesscases voor het Groene Hart. Het Groene Hart kan niet zonder de grote steden die erom heen liggen.

Het is jammer dat het advies geen analyse bevat van de huidige situatie. Ook ontbreekt er een cijfermatige onderbouwing waardoor het belang van de grote steden als Alphen en Woerden niet belicht wordt terwijl het belangrijk is te weten hoe het echt groene gebied zich verhoudt tot de steden in het groene gebied. Vooral als men er wat verder vanaf staat, is niet altijd duidelijk wat het Groene Hart is. De PCL is er in zijn advies van uitgegaan dat de keuze voor het Groene Hart vastligt en door het rijk is gemaakt. De PCL heeft dat als een positief gegeven beschouwd, ook gelet op de discussies over healthy urban living, water, groen, en het economisch en geestelijk welbevinden van de inwoners. Het gebied is van groot belang voor de inwoners en de partijen ernaast. Dat kan veel perspectief bieden. De PCL vindt dat er in het rapport een onderscheid had moeten worden gemaakt tussen de problematiek en/of kansen van het Groene Hart zelf en de problematiek en/of kansen die in het algemeen aan de orde zijn. De PCL beziet bv. de energietransitie als een algemeen probleem/kans en niet iets dat specifiek bij het Groene Hart behoort, tenzij dat een nadere uitwerking krijgt.

De PCL vindt de maatschappelijke waarde van het Groene Hart erg groot maar dat wordt in het rapport weinig benadrukt. Om die reden heeft de PCL dat alsnog gedaan. Wil men tot goede oplossingen komen,

dan is de Randstad nodig omdat voor elkaar te krijgen. De PCL pleit derhalve voor samenwerking en om gezamenlijk tot een goede afweging te komen.

Duidelijk is dat het Groene Hart als merknaam belangrijk is voor het promoten van het gebied. Daarvoor is wel een langere adem nodig en het is dan ook jammer dat subsidies van bv. provincies gestopt zijn en dat het gebied het op dat vlak nu maar zelf moet doen. Daardoor zal er meer versnippering gaan optreden. Duidelijk moet wel worden gemaakt wat de propositie en de voordelen van het Groene Hart zijn, wanneer er wordt geïnvesteerd in het branden van de merknaam. Het Groene Hart strekt zich over drie provincies uit. De PCL vindt dat de provincies zich het Groene Hart moeten aantrekken en zich meer in de discussies moeten gaan mengen. Dat wordt sterk door de PCL aanbevolen, ook gelet op de problemen in het veenweidegebied.

Het advies is het Groene Hart te beschouwen als cruciaal onderdeel van de Randstad. Tracht dat groen de stad in te trekken. Dat groen ligt bij de voordeur maar wordt wellicht nog onvoldoende gewaardeerd. Het is goed de analyse van het huidige functioneren van het Groene Hart mee te nemen, ook in economisch opzicht en dat verder uit te bouwen. Wat dat betreft blijft het rapport wat in de lucht hangen.

Ook adviseert de PCL naast de partijen van het Groene Hart ook het rijk, de provincies en de steden te betrekken, die binnen en buiten het Groene Hart liggen.

Er zou geïnvesteerd moeten worden in goede en aantrekkelijke verbindingen tussen de grote steden en het Groene Hart zodat er meer mensen van de potentie van het Groene Hart kunnen profiteren.

De PCL beveelt gezamenlijke marketing van harte aan maar dat moet dan wel goed worden onderbouwd.

Het Groene Hart moet een eigen identiteit hebben, die uit meerdere delen kan bestaan, en dat kan verder worden uitgebouwd.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer De Heer stelt de volgende vragen:

- De PCL pleit voor een zonering van het gebied. Tijdens de Groene Hart bijeenkomst werd er nadrukkelijk voor gepleit dat de overheid knopen zou gaan doorhakken, bv. om grootschalige aanleg van onderwater drainage te stimuleren en in een ander gebied natte teelten te bevorderen, om zo de bodemdaling tegen te gaan. Zijn overheden er aan toe om die zonering zo te gaan doorvoeren?
- Wat betreft de merknaam het Groene Hart memoreert spreker dat, toen het Groene Hart tot nationaal landschap werd bestempeld, dit het eerste project van het programmabureau het Groene Hart is geweest. Jarenlang is dat een iconoproject geweest om de merknaam het Groene Hart in de markt te zetten. De PCL vindt dat de provincies de subsidiering te vroeg hebben beëindigd terwijl er jarenlang is gesubsidieerd. Is dit niet voldoende gestimuleerd of was de aanpak onjuist?
- De PCL heeft dit advies samen met Zuid-Holland opgesteld maar Noord-Holland ontbreekt. Is er in Noord-Holland geen vergelijkbare adviescommissie of heeft men daar een andere visie?

Mevrouw Eijsbroek stelt namens de VVD vragen over de urgentie en de ambities, zeker als het om de bodemdaling gaat. Wat kan er op de lange en op de korte termijn gerealiseerd worden en wat is dan in dit verband de definitie van lange en korte termijn? Hoe verhoudt de uitspraak van “één grote metropool” zich tot het Groene Hart? Wat betreft de perspectiefagenda wordt aangegeven dat geïnteresseerde partijen hun bijdrage mogen leveren. Hoe worden partijen benaderd? Welke informatie wordt er gedeeld?

De heer Van Oosterom heeft in de zomer veel gefietst in het Groene Hart en hij heeft ervaren dat het een prachtig gebied is. De economische dragers waren vroeger vooral de agrarische bedrijven en de bedrijvig-

heid daar om heen. Hoe ziet de PCL in de toekomst de economische dragers van het gebied, temeer daar het aantal agrarische bedrijven afneemt?

Mevrouw Hoek leest in de aanbevelingen van de PCL iets over aantrekkelijke verbindingen. De vraag is hoe de PCL aankijkt tegen de druk van buiten af op de infrastructuur. Grotere en bredere wegen gaan op een gegeven moment ook het Groene Hart doorkruisen. Wil de PCL het Groene Hart in vakken opdelen omringd door wegen?

De heer Overkleef vraagt of de PCL het perspectief een bruikbare bouwsteen voor de omgevingsvisie vindt of zoekt de PCL het meer in een gedeelde visie die tot uitdrukking moet komen in de diverse omgevingsvisies? Kunnen beide mogelijkheden naast elkaar bestaan?

De heer De Kruijff vraagt of de PCL zijn aanvulling op de perspectiefnota inmiddels aan de stuurgroep heeft voorgelegd.

De heer Van Leeuwen memoreert dat het veenweidegebied en de landbouw in het centrum van de belangstelling staan. Hij vraagt of de PCL daarover al een visie heeft ontwikkeld, bv. als het gaat om landbouw en voedselvoorziening. Hoe denkt de PCL dat te gaan invullen?

Mevrouw Tigchelhoff gaat over tot beantwoording van de vragen:

Wat betreft de vraag over zonerings en het doorhakken van knopen deelt zij mede dat de PCL zich ook met de landbouwvisie heeft beziggehouden. Daarover is een bijeenkomst georganiseerd, samen met iemand die nagaat welke gebied voor welke activiteit geschikt is. De PCL is voorstander van zonerings. Eerst moet worden gekeken wat het gebied kan en dat moet het uitgangspunt zijn voor de toekomstige activiteiten. Mogelijk dat dit tijdelijk met drainage kan worden opgelost maar misschien ook niet. Wellicht moet er dan afscheid worden genomen van de koeien in het gebied en moet er een andere teelvorming worden geïntroduceerd. Die keuze is overigens niet aan de PCL. Het type grondgebied waar men mee te maken heeft, is een gegeven. Het is beter daarbij aan te sluiten dan zich daar tegen af te zetten. De PCL vindt het ook van belang dat er knopen worden doorgesneden als het gaat om het veenweidegebied.

De PCL heeft over de merknaam het Groene Hart niet gezegd dat de subsidiëring te kort zou zijn geweest of dat de aanpak onjuist was, immers, de PCL kan dat niet beoordelen. Wel vindt de PCL dat de naam die nu is opgebouwd door de provincies verder moet worden uitgebouwd, dit om versnippering in namen van het gebied te voorkomen. Overigens denkt de PCL in dit verband meer aan en/en dan aan of/of.

Zij weet niet of er met Noord-Holland is gesproken. De PAL vroeg de PCL om gezamenlijk naar het Groene Hart te kijken en dat heeft tot dit advies geleid. De secretaris van de PCL is verhinderd aanwezig te zijn. Zij had die vraag ongetwijfeld kunnen beantwoorden.

Op de vragen van de VVD over urgentie en ambities antwoordt zij dat de PCL in het algemeen vrij kritisch is en vindt dat er af en toe meer knopen doorgesneden mogen worden. Meer ambitie juicht de PCL toe. Ook voor dit gebied mag er meer urgentie zijn. Er is lang over het Groene Hart gesproken en er liggen veel rapporten maar er worden niet veel keuzes gemaakt. De PCL is van oordeel dat voorliggend rapport ook niet veel keuzes biedt of suggereert. De PCL pleit ervoor dat wel te doen.

De definitie van lange en korte termijn hangt af van het gebied. Het veenweidegebied Utrecht is een belangrijk gebied, maar binnen het Groene Hart hebben meer gebieden met verschillende problematieken te maken. Wat voor het ene gebied lang is, kan voor het andere gebied kort zijn. Voor de individuele ondernemer is het vooral van belang te weten of hij zijn perceel over 10 of 20 jaar nog kan gebruiken.

Vragen werden er gesteld over een grote metropool. Zelf heeft zij ervaring met de internationale aantrekkingskracht van Nederland op de vestiging van bedrijven. In de ogen van een Amerikaan, die locaties wil op anderhalf uur rijden van Schiphol, gaat het dan om heel Nederland, met uitzondering van Groningen en Maastricht. In feite kan de Randstad worden beschouwd als een grote metropool met een groot groen hart in het midden. Dat is voor het vestigingsklimaat in Nederland enorm aantrekkelijk. Uit het advies van de PCL blijkt dat de Perspectiefnota het maken van keuzes in feite niet mogelijk maakt. Wellicht dat dit voor anderen wel mogelijk is.

Het kan zo zijn dat het gebied op dit moment minder geschikt is voor agrarische bedrijvigheid in een bepaalde vorm, bv. door de toegenomen omvang van bedrijven. In het veenweidegebied wordt er geëxperimenteerd met het houden van kleinere koeien en kleinere varkens. Wellicht moeten de agrarische bedrijven plaats maken voor iets anders of zich op een andere werksoort richten, bv. eendenkroos telen. Tegelijkertijd maken de agrarische bedrijven onderdeel uit van de voedselvoorziening, en de trend is dat het voedsel uit de directe omgeving moet komen. De PCL ziet kansen voor het Groene Hart als het gaat om ambachten en om daar meer uit te halen. Dat is een andere vorm van bedrijfsvoering dan die van de jaren vijftig tot heden ten dage is ingezet. Het is aan ondernemers zelf om al dan niet met trends mee te gaan. Ze kunnen kiezen voor heel grootschalig of een kleinschaligere bedrijfsvoering met een hoge toegevoegde waarde. Dat heeft wel gevolgen voor de mobiliteit. Immers, grootschalige bedrijven vragen om grootschalige aanvoer en dat heeft gevolgen voor wegen e.d. Tijdens een bezoek in Kamerik is haar gebleken dat producten voor grote bedrijven niet kunnen worden aan- of afgevoerd, gelet op de grote wegverzakkingen die dat tot gevolg heeft. De PCL vindt dat een gegeven van de ruimte, waarop men zich beter kan aanpassen dan daar met man en macht tegen vechten.

Gevraagd werd naar de toekomstige economische dragers. Op grond van dit rapport kan de PCL deze niet duiden. Het zou goed zijn dat terug te zien in het Perspectiefrapport gebaseerd op: waarmee wordt gestart, wat moet worden behouden, wat biedt de omgeving en daar verder op voortborduren. Daar moet per gebied naar gekeken worden.

50PLUS vroeg aandacht voor aantrekkelijke verbindingen en mobiliteit. In delen van het Groene Hart doen zich veel files voor. Ook zijn er mobiliteitsvraagstukken rond toerisme. Ook daar moet worden gezien wat er wordt gedaan en op grond waarvan de mobiliteitsvraag moet worden aangepast. De PCL pleit zeker niet voor de aanleg van grote wegen dwars door het Groene Hart heen.

Inderdaad is de PCL wel kritisch over het Perspectief Groene Hart. Het wordt een harde dobber om dit in de Omgevingsvisie te verwoorden.

Zij weet overigens niet of het advies van de PCL aan de Stuurgroep Groene Hart is voorgelegd. Wel is het besproken met Chris Rademaker. Het komt erg weinig voor dat de PCL reageert op een stuk als het Perspectief Groene Hart. Meestal brengt de PCL een advies uit op verzoek van PS of GS en liggen daar meer stukken aan ten grondslag. Overigens was de tijdsplanning ook erg krap.

Op de vragen van de SGP licht zij toe dat het Groene Hart voor de landbouw een interessant gebied blijft, maar wellicht niet op de manier waarop dat vandaag gebeurt. De PCL is bezig met het opstellen van een advies over het veenweidegebied. Binnenkort komt dat advies uit en daaruit zal ook blijken dat er meer daadkracht voor de veenweidegebieden nodig is.

De voorzitter dankt de voorzitter van de PCL voor haar toelichting. Vervolgens geeft zij het woord aan de commissie.

De heer De Kruijf constateert dat het Groene Hart wordt gekoesterd maar tegelijkertijd ziet men tientallen jaren de bedreigingen van dat gebied. Hij noemt in dit verband de verstedelijking, de vermesting en de in-

klinking van de bodem. Men heeft te maken met overheden en partijen die niet allemaal hetzelfde willen. Dat maakt het erg lastig de bedreiging het hoofd te bieden. De PvdA vindt het te waarderen dat de Stuurgroep met deze perspectiefnota te komt, in een poging de discussie meer in te kaderen en een grote lijn te schetsen. De PvdA is het eens met de vijf thema's die zijn benoemd. Die mogen worden gebruikt als bouwsteen in de toekomstige te formuleren omgevingsvisie. Tegelijkertijd is hij het eens met de PCL dat het nogal vaag en algemeen is. Blij is hij met het advies van de PCL tot aanscherping van de Perspectiefnota van de stuurgroep van het Groene Hart. Met name de link met de steden erom heen vindt de PvdA zeer belangrijk. Het is geen geïsoleerd gebied en de ontwikkeling van het gebied moet worden gezien in relatie met de omliggende bebouwing. Energietransitie en biodiversiteit zijn ook bouwstenen voor de omgevingsvisie en zouden ook in dit kader een rol moeten spelen. De PvdA hoopt dat GS mogelijkheden zien om de opmerkingen van de PCL te gebruiken.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat GroenLinks wil meegaan met het advies van de PCL dat meer analyse nodig is, met name over de zonerings van bepaalde gebieden en het perspectief voor dergelijke gebieden. Duidelijker moeten de keuzes in beeld worden gebracht. Dat ontbreekt nu nog. Het voorstel mag wat GroenLinks betreft meer lef hebben, vooral vanuit de statenkant.

Er zijn spanningsvelden tussen verschillende onderdelen, zoals duurzame energie aan de ene kant, en natuurbiodiversiteit, cultureel erfgoed en agrarische bedrijfsvoering aan de andere kant. In relatie tot de zonerings is het goed helder te maken wat waar wordt toegestaan.

GroenLinks constateert dat natuur en ecologie vooral vanuit een economisch perspectief worden benoemd. Daar is wel begrip voor, maar daarmee kan de intrinsieke waarde van natuur wel op het spel komen te staan.

In relatie tot zonerings is het interessant na te gaan of kan worden voorgesorteerd op vormen van ruilverkaveling, ook gelet op de urgentie van de bodemdaling. Op dat vlak wordt er weinig ambitie neergelegd. Slechts wordt gemeld dat bodemdaling in 2040 enigszins moet zijn tegen gegaan. GroenLinks vindt dat onvoldoende. Dat ambitieniveau moet veel meer omhoog.

De heer Toutouh deelt mede dat de SP zich aansluit bij de inbreng van de PvdA.

De heer Overkleeft constateert ook dat het huidige Perspectief weinig keuzes maakt. D66 voelt wel voor het idee van de PCL om het Groene Hart van uit de omgevingsvisies van de betrokken overheden meer integraler te benaderen. Wellicht kan het Perspectief dan wel een bouwsteen zijn, nl. dat het kan fungeren als aanzet voor de discussie die tussen de overheden gevoerd moet gaan worden tenzij die discussie al gaande is. Hij vraagt op welke manier er tussen de betrokken overheden, die te maken hebben met het Groene Hart, gepraat wordt over het gezamenlijk invullen van het Groene Hart.

De heer De Heer constateert dat de stuurgroep het Groene Hart de opgaven duidelijk in beeld heeft gebracht. Wel heeft hij kritische vragen over het perspectief dat wordt geschetst.

- Ziet de stuurgroep mogelijkheden om de perspectiefnota aan te vullen, en dan als bouwsteen vast te stellen voor de omgevingsvisie? In het advies van de PCL worden de nodige aanvullingen gevraagd, zelfs op het gebied van de analyse, nl. dat de positie van de grote steden onvoldoende in beeld is gebracht.
- Tijdens een bijeenkomst met de partners over de bodemdaling, in de aanloop naar deze perspectiefnota, bleek dat er één grote roep is richting overheid om knopen door te hakken als het gaat om bodemdaling. Mogelijkheden zijn er als het gaat om onder water drainage of andere teelten maar

een ondernemer kan dat niet alleen oppakken. Een omschakeling moet grootschalig per polder worden opgepakt. Keuzes liggen er op het gebied van functie volgt peil en peil volgt functie. Die keuze dringt zich opnieuw op. De ChristenUnie is van oordeel dat de functies het peil moeten volgen, zoals blijkt uit het advies van de PCL. Dat moet dan wel grootschalig per polder worden opgepakt. Helaas wordt de keuze in deze Perspectiefnota opnieuw uitgesteld terwijl dergelijke keuzes wel in de omgevingsvisie moeten worden gemaakt. Wanneer ziet de stuurgroep kans om knopen door te hakken als het gaat om zonerings- en bodemdalingvraagstuk?

- De PCL ging in op de merknaam van het Groene Hart en het stoppen van de subsidiëring. Wanneer de grote steden daarbij worden betrokken, kan de merknaam het Groene Hart wellicht meer worden uitgebuit. Dat vraagt dan wel om stimulering van zowel de aanbieder als de vraagkant. Nu dreigt er een versnippering. Het zou goed zijn het oude icoonproject weer naar voren te schuiven.
- Hij roept de andere fracties op de interprovinciale bijeenkomst op 20 september a.s. bij te wonen. De ChristenUnie wil dat eerst afwachten en pas daarna een oordeel vellen over de vraag of de perspectiefnota een geschikte bouwsteen is voor de omgevingsvisie. De ChristenUnie wil graag ook de geluiden horen van Noord- en Zuid-Holland alvorens een en ander definitief in PS vast te stellen.

Mevrouw Eijsbroek deelt mede dat de VVD content is met het advies van de PCL. Zij sluit zich aan bij de reactie van GroenLinks wat betreft de Perspectiefnota. Benieuwd is zij naar het thema energietransitie. Zij vraagt waarom dit toch wat algemene thema specifiek aan het Groene Hart wordt gekoppeld. Wat betreft innovatie vraagt zij of daarbij ook andere partijen betrokken worden dan de gebruikelijke. Zo ja, welke partijen kunnen dat zijn?

De heer Van Oosterom vindt het Groene Hart een containerbegrip waarover verschillende beelden kunnen bestaan. Dat maakt het lastig om knopen door te hakken. Hij krijgt de indruk dat de ondernemers in het gebied soms verder zijn dan de overheden, zoals hem bleek tijdens het werkbezoek aan het bedrijf van de familie Peek. Hun inspanningen en resultaten op het gebied van energiebezuiniging en energietransitie zijn zeer indrukwekkend. Toch is er sprake van een spanningsveld. Partijen willen wel vooruit maar dat gaat nog niet. Wanneer een overheid er voor kiest een laag gelegen polder onder water te zetten, dan is men er nog niet. Een polder kent ook vele verschillende niveaus. De aantrekkingskracht van het Groene Hart zit hem juist in de afwisseling. Het CDA heeft nog wel geduld maar wil er aan blijven werken.

De heer De Kruijf vraagt of het CDA bereid is om functiewijzigingen en functie volgt peil te accepteren in plaats van peil volgt functie.

De heer Van Oosterom is van mening dat het nog te vroeg is om daarover te beslissen. Hij ziet dat ondernemers al grote stappen maken en wat hem betreft moet de politiek daar van leren. Men roept nu om knopen door te hakken maar de gevolgen daarvan zijn enorm. De ondernemers zijn veel creatiever dan de politiek denkt.

Mevrouw Kotkamp vraagt het CDA wat er nodig is aan informatie en inzichten om knopen te kunnen doorhakken. Ondernemers geven zelf wensen aan en in het gebied is er ook een roep om keuzes te maken, zodat mensen daar ook verder kunnen.

De heer Van Oosterom begrijpt dat er nog steeds onderzoek naar onderwaterdrainage nodig is. Dit wordt nog niet massaal toegepast. In de polder Ruigeweide in Zuid-Holland hebben negen ondernemers gezamen-

lijk besloten tot onder waterdrainage. Dan pas kunnen op polderniveau de effecten daarvan worden gezien. Nu is dat nog niet inzichtelijk. De bodemdaling is al vele jaren gaande. Dat is beslist niet nieuw. Tot nog toe heeft men daar kennelijk niet wakker van gelegen maar nu wordt het als een grote bedreiging in beeld gebracht. In het gebied wordt nog steeds goed geboerd, zoals vanmorgen zichtbaar werd.

De heer De Heer verwijst naar het rapport van het Planbureau waarin staat dat als er ooit een CO2 heffing wordt ingevoerd, in één klap de kosten-baten analyse in al die polders de andere kant op zal gaan. De bodemdaling is al lang gaande. Er wordt veel gepraat over klimaatdoelstellingen, energiedoelstellingen en een ander energiebeleid. Als er een CO2 heffing wordt geïntroduceerd, is in één klap de gehele melkveehouderij niet meer rendabel. Om die reden is de urgentie om naar andere mogelijkheden te kijken heel groot. Dat is wel een nieuw feit.

De heer Van Oosterom vindt het goed dat er onderzoeken en proefprojecten worden gestart. Zij pleidooi is eerst de gevolgen in beeld te krijgen van alle maatregelen die mogelijk zijn. Er moet meer zekerheid zijn, alvorens dergelijke drastische stappen te zetten.

De heer Van der Steeg vindt het uitgangspunt om als partijen gezamenlijk op te trekken uitstekend. Onderwerpen als natuur en bodemdaling verdienen een gezamenlijke aanpak. In het voorwoord wordt een mooie toekomst geschetst. Als dat wordt gerealiseerd, is men een eind op de goede weg. Echter, de biodiversiteit in het agrarisch gebied blijkt sterk af te nemen. Er is daar veel werk aan de winkel. Men komt er niet mee om biodiversiteit te verbinden aan economische kwantificeerbaarheid. Biodiversiteit en natuur hebben een intrinsieke waarde en daar zou de ambitie op moeten worden gericht, niet alleen om alles in geld te vertalen.

Aangegeven wordt dat de bodemdaling met 25% moet worden verminderd. In dat kader wordt 2050 vermeld, maar dat is wel erg ver weg. Dan blijft er nog steeds 75% daling over. Op dat vlak is er van GS veel meer ambitie nodig. Het CDA vindt de problematiek minder urgent. Echter, de PvdD vindt bodemdaling een ernstige zaak waar al tientallen jaren over wordt gesproken maar er gebeurt niet veel. Bodemdaling is een zeer belangrijk onderwerp dat gezamenlijk moet worden aangepakt. Er moeten stappen en keuzes worden gemaakt. Terugkomend op de inbreng van de heer De Heer vindt ook spreker dat de discussie over peil volgt functie of vice versa maar weer eens stevig moet worden gevoerd. Tegelijkertijd moeten de andere mogelijkheden worden geïnventariseerd zoals nattere landbouw. In Duitsland doet men daar goede ervaringen mee op. Nederland blijft op dat vlak toch achter. Hij verzoekt gedeputeerde Maasdam de ambitie op dit vlak aanzienlijk te verhogen.

De heer Van Oosterom heeft nog nooit iets gehoord over de mogelijkheden van nattere landbouw in Duitsland. Dat vindt hij interessant maar hij wist niet dat er in Duitsland sprake is van veendaling. Spreker wijst op Zegveld waar veel experimenten worden gedaan met andere teelten.

De heer Van der Steeg weet dat het innovatiecentrum veenweide veel activiteiten ontplooit, bv. op het gebied van de teelt van cranberries. Duitsland heeft in het noorden wel degelijk veenweidegebieden. Daar is veel onderzoek gedaan en op dat vlak is men verder dan Nederland. Hij is bereid daar informatie over toe te sturen.

De heer Van Oosterom is erg geïnteresseerd in het onderzoek dat in Duitsland plaatsvindt. Daar kan men in Nederland alleen maar voordeel bij hebben.

De voorzitter constateert dat de heer Van der Steeg die informatie aan de commissie zal toesturen.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij de inbreng van de PvdD. Zij pleit ervoor de PCL aan de voorkant te betrekken bij alle ontwikkelingen die betrekking hebben op de infrastructuur in het Groene Hart.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP in grote lijnen het betoog van de heer Van Oosterom kan onderschrijven. Tijdens het werkbezoek vanmorgen zag hij een prachtig bedrijf dat innoveert en stappen zet op het gebied van de energietransitie. Hij vond het een inspirerende excursie. Voorkomen moet worden dat er allerlei maatregelen achter de bureaus worden verzonnen: dan zal dat niet goed uitpakken. Erg belangrijk is het juist de praktijkmensen, die met de laarzen in de klei staan, erbij te betrekken.

De SGP is van mening dat dit stuk niet geheel kan worden overgenomen. De bouwsteen is nog niet klaar maar wordt nog ontwikkeld. Is dat juist? Het is een goede zaak dat de bodemdaling op de agenda staat. Daarover is zeker besluitvorming nodig maar de agrariër heeft daarin een belangrijk rol, gezien zijn positie in het veenweidegebied. Het gebied daar is niet voor niets groot geworden door de agrarische sector.

Gedeputeerde Maasdam wil zich concentreren op de vraag die voorligt, nl. of dit perspectief als een bouwsteen voor de omgevingsvisie kan worden beschouwd. In die zin wordt er geen inhoudelijk besluit gevraagd maar een procedureel besluit. Zo verbindt men zich niet op de inhoud maar wordt er wel een inspanningsverplichting aangegaan om tot een soort gelijklopend beleid te komen tussen de verschillende overheidslagen om perspectief aan het Groene Hart te kunnen meegeven. Het is duidelijk dat de geschetste opgaven spanningsvelden bevatten.

De heer Overkleeft begrijpt dat de gedeputeerde meer doelt op de integrale opgave, nl. de samenwerking tussen de verscheiden overheden, dan alleen het perspectief dat voor ligt.

Gedeputeerde Maasdam vreest dat de bouwsteen daarmee direct in beton wordt gegoten.

De heer Overkleeft bedoelt het tegenovergestelde.

Gedeputeerde Maasdam gaat ervan uit dat ook D66 bedoelt dat het perspectief als bouwsteen moet worden meegenomen naar de omgevingsvisie, maar dat het document nog niet in beton moet worden gegoten.

De heer De Heer vindt dit een teleurstellend antwoord. Er is behoefte aan inhoudelijke bouwstenen en niet aan een procedureafspraken met de andere provincies om iets gezamenlijk te onderzoeken. Er is een inhoudelijk fundament nodig in de aanloop naar de omgevingsvisie.

Gedeputeerde Maasdam wijst erop dat een bouwsteen serieus wordt meegenomen richting de omgevingsvisie. De opgaven die daarin benoemd zijn worden zorgvuldig meegewogen maar deze bevatten nog keuzes. Ook zal met partijen worden besproken hoe dit verder kan worden gebracht. Een van de vervolgstappen is bv. een perspectiefagenda waarin ideeën en initiatieven worden opgepakt. In die zin worden er door de stuurgroep met dit Perspectief weer stappen gezet. Ook zal door de stuurgroep het gesprek met de steden worden aangegaan. De steden voelen zich tot nog toe onvoldoende probleemeigenaar.

De heer De Kruijff is het met de gedeputeerde eens dat het in hoge mate gaat om een procedureel besluit. Tegelijkertijd moet een bouwsteen wel een zekere vorm, inhoud en stabiliteit hebben. Dat kan ook als de Perspectiefnota wordt aangevuld met het advies van de PCL. Daarmee worden de kaders scherper geformuleerd en kan de bouwsteen in de komende vier jaar concreter worden ingevuld. Hij pleit ervoor het PCL advies te verwerken in de Perspectiefnota.

De heer Germs sluit zich daarbij aan. Hij constateert dat deze commissie veel gevoel heeft bij het PCL advies, dat steviger en robuuster is dan de perspectiefnota van de stuurgroep Groene Hart. Zijn vraag is of voorliggende nota wel robuust genoeg is of is de toevoeging van de PCL inclusief meer analyse nodig om invulling te geven aan de bouwsteen?

Mevrouw Kotkamp kan tot op zekere hoogte ook het pleidooi van de PvdA ondersteunen. In de inleiding wordt een toekomstbeeld geschetst wat naar het oordeel van GroenLinks onvoldoende ambitieus is. Dat zou inhouden dat het ambitieniveau van deze bouwsteen onvoldoende is. GroenLinks heeft daar moeite mee.

Gedeputeerde Maasdam vindt adviezen van de PCL, die zij vrijwel wekelijks ontvangt, altijd zinvol. Deze verrijken de besluitvorming. De vraag van de PCL is in feite of er onder de Perspectiefnota wel voldoende analyses liggen. Zij bevestigt dat dit het geval is. Die analyses zijn als bronmateriaal gebruikt voor de Perspectiefnota. Zij krijgt de indruk dat dit onvoldoende gedeeld en herkend wordt. Op basis van de analyses en de startnotitie zijn er gesprekken aangegaan met verschillende partijen en instanties en dat heeft geleid tot voorliggende perspectiefnota.

De heer Germs deelt mede dat hij die analyses dan wel had willen zien. Zo komen GS ook tegemoet aan het advies van de PCL. Hij is alsnog zeer geïnteresseerd in het analysemateriaal.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat het hier gaat om een advies van de stuurgroep Groene Hart. Ook GS hebben dat advies ontvangen en leggen dat nu aan PS voor met de vraag of dit als bouwsteen kan worden gebruikt. Zij begrijpt dat de commissie dat bevestigend kan beantwoorden maar wel behoefte heeft aan meer diepgang en analyses richting de omgevingsvisie.

De heer De Kruijff laat weten dat dit moet terugkomen in het besluit dat door PS moet worden genomen.

De heer De Heer komt terug op de bodemdaling. Er komt een visie op bodemdaling aan. Nieuwsgierig is hij naar de wisselingwerking tussen de Perspectiefnota en de visie op de bodemdaling. Per polder moeten er z.i. knopen worden doorgesneden. Komt dat terug in de visie veenweide waar nu aan wordt gewerkt?

Gedeputeerde Maasdam zal deze vraag later beantwoorden.

Mevrouw Kotkamp meent dat er in het BWM plan een uitspraak is gedaan over de bodemdaling en de kwestie functie volgt peil/peil volgt functie. Als het gaat om integraliteit, vraagt zij zich af waarom keuzes op dat vlak niet terugkomen in de Perspectiefnota. Hier ligt toch een samenhang met andere bouwstenen.

Gedeputeerde Maasdam wijst erop dat dit een perspectiefnota is waar drie provincies en betrokken partijen in het Groene Hart aan hebben gewerkt. Het is geen perspectiefnota van de provincie Utrecht.

Mevrouw Kotkamp zou het op prijsstellen dat GS reageren op voorliggende perspectiefnota, waarin andere reeds genomen besluiten en bouwstenen belicht worden. Dan wordt helder wat de provincie gaat doen, wanneer de perspectiefnota als bouwsteen wordt gebruikt. Nu krijgt zij geen grip op de materie.

Gedeputeerde Maasdam zet uiteen dat nu niet wordt verlangd dat de commissie volledig ja of nee tegen de bouwsteen zegt. Wanneer de perspectiefnota als bouwsteen wordt geaccepteerd, dan volgt er nog een

confrontatie richting omgevingsvisie voor het maken van keuzes. Het op dit moment ja zeggen tegen een bouwsteen, is h.i. vooral een procedureel ja, maar dan wel een met veel ambitie.

Mevrouw Kotkamp kan zich wel vinden in een procedurebesluit mits dat dan alsnog later inhoudelijk wordt besproken. Echter, GroenLinks vindt het ambitieniveau op onderdelen onvoldoende. Zij wil wel meegaan in de procedure maar dan moet er later op ambitieniveau en verdere inhoud alsnog de discussie worden gevoerd. Er zijn ook andere bouwstenen vastgesteld, zoals de PRS en de PRV, die wel inhoud en keuze hebben. Zij blijft worstelen met voorliggende Perspectiefnota.

De heer De Heer stelt voor te zoeken naar een alternatief voor het begrip 'bouwsteen'. Dat woord impliceert een inhoudelijke bouwsteen waarop wordt voortgeborduurd. Dat is hier niet aan de orde. Beter is het te zoeken naar een woord dat preciezer weergeeft waar het om gaat, nl. dat nog niet alle ambities zijn vastgesteld maar dat er een opdracht aan de stuurgroep wordt gegeven om het verder uit te werken. Een optie kan zijn 'startbouwsteen'.

De voorzitter verwijst naar het voorstel waar ook gesproken wordt over een 'inspiratiebron' voor de omgevingsvisie. Dat is wat minder inhoudelijk dan een bouwsteen.

Gedeputeerde Maasdam stelt voor de discussie te voeren in de ad hoc commissie omgevingsvisie over de vraag: wat is de inhoud van een bouwsteen en waar moet een bouwsteen aan voldoen. De provincie heeft zelf bouwstenen als de PRS/PRV vastgesteld, maar dat is inderdaad van een andere orde dan voorliggende perspectiefnota. De provincie zal wel meer bouwstenen van buiten aangereikt krijgen.

De heer Van Oosterom kan zich in dat licht voorstellen dat de perspectiefnota door PS ter kennisname wordt ontvangen.

Ook mevrouw Eijsbroek zoekt waar nu in feite ja tegen moet worden gezegd. Haar bekruipt het gevoel dat ze ja moet gaan zeggen.

Gedeputeerde Maasdam verduidelijkt dat er ja kan worden gezegd tegen het perspectief Groene Hart dat door de stuurgroep Groene hart is opgesteld. Dat rapport is op basis van analyses tot stand gekomen, in overleg met vele partijen (o.a. statenleden). De stuurgroep vraagt of dit als bouwsteen kan worden gebruikt voor de omgevingsvisie. Voor het Groene Hart is het van belang dat er meer eenheid in het beleid komt van de verschillende overheden. Dat houdt echter nog geen ja op de inhoud in.

Mevrouw Kotkamp stelt voor de bouwstenendiscussie in de volgende vergadering van de ad hoc commissie omgevingsvisie te voeren en dan na te gaan of er een vorm kan worden gekozen die recht doet aan het belang dat gehecht wordt aan een dergelijke stuk en het dan pas voor de volgende PS vergadering ter besluitvorming te agenderen.

De voorzitter vraagt of het stuk rijp is voor behandeling in PS, zoals door de gedeputeerde wordt voorgesteld.

De heer De Kruijf heeft daarover twijfels. Gaandeweg de discussie krijgt hij het gevoel dat de gedeputeerde de signalen van deze commissie niet oppikt, nl. dat er naast de procedure ook een steviger inhoud nodig is.

Hij verzoekt GS nogmaals om de PCL een rol te geven in het stuk dat nu voor ligt en het dan pas ter vaststelling aan PS voor te leggen.

De voorzitter wijst erop dat de Perspectiefnota door drie overheden is opgesteld, niet alleen door de provincie Utrecht.

De heer De Kruijf merkt op dat PS van Utrecht daarover een oordeel moeten uitspreken. Dat kan nooit alleen maar procedureel zijn. De Perspectiefnota moet meer inhoud krijgen dan nu het geval is. Dat is mogelijk wanneer gebruik wordt gemaakt van het advies van de PCL.

Mevrouw Kotkamp voelt er niet voor om nu al ja tegen deze Perspectiefnota te zeggen.

Gedeputeerde Maasdam meldt dat de signalen van deze commissie ook voeding zijn voor de omgevingsvisie. Het staat PS vrij een boodschap mee te geven aan GS middels een motie, nl. welke waarde deze bouwsteen heeft.

De heer Overkleeft wil de Perspectiefnota interpreteren als een stuk dat de komende discussie over de invulling van het Groene Hart richting kan geven. Zo kan het PCL advies ook worden geïnterpreteerd. Dat alles wordt dan input voor de omgevingsvisie. Om nu van te voren het stuk extra te laden met inhoud opdat het danmeer het predicaat bouwsteen verdient, vindt hij kunstmatig, vertragend en overbodig.

Wanneer nu wordt afgesproken dat dit één van de bouwsteentjes/inspiratiebronnen wordt, dan kan hij daar wel in meegaan. De vraag is voorts of het hier om een statenbesluit moet gaan.

Dat wordt door de voorzitter bevestigd.

De heer De Heer heeft de neiging om de status van deze 'inspiratiebouwkiezel' te bespreken met de statenleden van de andere twee provincies. Hij vraagt hoe Noord- en Zuid-Holland hier tegenaan kijken. Zijn vraag is of deze kwestie veel haast heeft. Is het van groot belang dit stuk in de komende PS vergadering te bespreken of is uitstel mogelijk?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat het geen probleem is het stuk te agenderen voor een latere PS vergadering. Zij heeft daar geen bezwaar tegen.

Zij hoorde zojuist dat er in Zuid-Holland een zelfde soort discussie is gevoerd als nu het geval is in deze commissie. Na 20 september zal worden gesproken over de vraag wat een bouwsteen is en hoe daarmee moet worden omgegaan.

De voorzitter begrijpt dat dit tegemoet komt aan het gevoel van deze commissie. Eerst wordt de conferentie op 20 september afgewacht en hoe de andere provincies hier tegen aan kijken. Wellicht wordt breed onderschreven dat de Perspectiefnota nadere invulling behoeft. Met dit uitstel wordt er tijd gekocht terwijl er recht aan de conferentie wordt gedaan.

In de volgende vergadering van de commissie Omgevingsvisie zal discussie worden gevoerd over de bouwstenendefinitie.

De heer Van Leeuwen memoreert de mogelijkheid van PS om een motie in te dienen, zoals de gedeputeerde zojuist aangaf. Overigens kan zij ook zelf het initiatief nemen en een begeleidende notitie toevoegen nl. dat deze bouwsteen nu nog voor meerdere interpretaties vatbaar is.

De voorzitter rondt de discussie af met de conclusie dat dit onderwerp van de komende PS vergadering wordt afgevoerd.

2.5 Statenvoorstel Randstedelijke Rekenkamer “Natuurlijk bevoegd”

Dit agendapunt hoeft nu niet te worden behandeld maar komt terug in de PS vergadering van 25 september a.s. met het advies daarover een klein debat te houden.

2.6 Statenbrief verslag overleg gemeenten retailbeleid

Mevrouw Eijsbroek stelt hierover de volgende vragen:

- Met welke gemeenten is er nog niet gesproken?
- Worden alle gemeenten bij de tweede gespreksronde betrokken?
- Heeft de gedeputeerde het beeld dat het goed gaat?
- Ziet het college kans om de ambitie van “het op de winkel passen” bij gemeenten te vergroten en een proactievare toekomstgerichte houding te stimuleren, meer gericht op o.a. binnenstadsfuncties, wonen, de combinatie wonen, bedrijfsporeca, leisure?

Mevrouw Noordenbos leest dat gemeenten niet altijd even blij zijn met de bemoeienis van de provincie. Dat wil niet zeggen dat de provincie dat dan maar achterwege moet laten. Gemeenten worstelen met het feit dat vastgoedeigenaren vooral hun eigen koers varen. Vastgoedeigenaren werken mee als het ze uitkomt en gemeentebesturen kunnen dit slechts beperkt beïnvloeden. De vraag is hoe provinciebesturen en gemeentebesturen op dit vlak meer regie kunnen krijgen. In hoeverre ervaren gemeenten de leegstand nu en in de toekomst als een negatief punt, omdat ruimte in hun gemeente niet voor andere doelen kan worden benut? De SP heeft niet duidelijk voor ogen wat de gedeputeerde van de adviezen van PS meeneemt. De SP wil graag de vragenlijst inzien met de antwoorden daarop van de gemeenten. Gaat bij het tot standkomen van deze retailvisie ook de gewoner burger participeren? Dit met het oog op de participatienota. Zij denkt aan mensen die woonruimte zoeken, ruimte zoeken voor het starten van een kleine onderneming en aan degenen voor wie de binnenstedelijke leegstaande panden door de hoge huur onbetaalbaar blijven. Komen zij aan het woord in het opstellen van de retailvisie?

De heer Kroon leest dat verdere overleggen o.m. tot doel hebben het draagvlak te verbreden voor de provinciale retailvisie. Op welke punten moet dat draagvlak gecreëerd worden? Gaat het om het nut van de provinciale benchmark over de toekomstbestendigheid van winkelgebieden of zijn er ook andere punten waarvoor draagvlak moet worden gecreëerd?

Mevrouw Chidi sluit zich bij die vraag aan. Zij complimenteert de gedeputeerde voor de zorgvuldige benadering en het proces. Zij begrijpt dat er een tweede gespreksronde wordt georganiseerd. Zij vraagt wat de inspiratiebronnen en de bouwstenen zijn voor de visie die wordt opgesteld. Op dit moment heeft D66 nog niet veel inhoud gezien van de richting die men wil inslaan. Wel leest zij dat kleinere gemeenten uitdagingen hebben om aanbod en het voorzieningenniveau divers en toereikend te houden terwijl de grotere gemeenten de uitdaging hebben de kernwinkelgebieden aantrekkelijk te houden.

Wat zijn de bouwstenen voor de beantwoording van de uitdagingen?

Is het nodig dat er nog meer draagvlak moet worden gecreëerd met de tweede ronde aan gesprekken?

De heer Schaddelee vindt het een goede zaak om aan het draagvlak te werken en daar een maand extra tijd voor te nemen. Hij leest dat gemeenten geen verdergaande ruimtelijke regulering van de provincie wensen. Voorts wordt gesteld dat er ruim voldoende plancapaciteit is. Hij meent dat het juist onderdeel van het probleem is dat er nog ruim voldoende plancapaciteit is. Wat hem betreft moeten partijen daarover diepgaand met elkaar in gesprek gaan. In de brief staat voorts dat gemeenten lokaal maatwerk belangrijk vinden. Echter, de koopstromen zijn bovenlokaal. De partijen waarmee de gemeente te maken heeft, zijn ook bovenlokaal. De vraag is hoe dat een plek krijgt in de nota.

De heer Ubaghs verwoordt de reactie van zijn collega IJssennagger op dit dossier. De PVV kan zich vinden in de inhoud van deze brief. Een tweede overlegronde is logisch alsmede de vertraging van het statenvoorstel.

Mevrouw Koelewijn deelt mede dat ook de CDA fractie zich in voorliggende brief kan vinden. Het is goed om vast te stellen dat de meeste gemeenten aangeven dat ze nu geen knelpunten ervaren vanuit de huidige provinciale ruimtelijke regelgeving. Tegelijkertijd zijn er groepen gemeenten die behoefte hebben aan aanvullend beleid. Het CDA vraagt zich af hoe dat tot elkaar in verhouding staat.

Mevrouw Hoek vraagt of er goed overleg is gevoerd met de gemeenten en de U10. Is de U10 apart geraadpleegd? Inderdaad is het van groot belang de voorzieningen in de kleine kernen op peil te houden. Het komt voor dat een regio weinig aanbod heeft maar aan een andere provincie grenst met een grote stad in de nabijheid. Is daar aandacht voor? Zo winkelen veel inwoners van Noord-Utrecht in Amstelveen. Het gaat dan om provincie grensoverschrijdend koopgedrag. Zij vindt daar in de brief niets over terug.

De heer Van Leeuwen vindt het een goede zaak dat er een tweede overlegronde gaat plaatsvinden. Hij vraagt of de regio Amersfoort om een regeling heeft gevraagd of slechts enkele gemeenten binnen die regio. De SGP geeft mee dat ermee rekening moet worden gehouden dat de economie inmiddels behoorlijk is aangetrokken en er daardoor meer vraag naar winkelruimte zal ontstaan.

De heer Van Muilekom licht toe dat de regio's zelf ook volop bezig zijn met het retailbeleid. Hij vraagt hoe de regio's verder bij de uitwerking van het provinciale beleid worden betrokken. Belangrijke onderdeel is de motie met betrekking tot de meter voor meter benadering. Krijgt dat een uitwerking in het retailbeleid? Binnenkort volgt er een tweede gespreksronde. Hij krijgt de indruk dat er voor de regio's een soort top down benadering wordt gehanteerd. Hij begrijpt dat na vaststelling van het beleid er pas afspraken met de regio's worden gemaakt. Hoe worden de regio's hierbij betrokken? Hij las dat de regio's zich nogal schamper over de provincie uitlaten omdat ze niet weten wat de provincie met het retailbeleid van plan is. Voor gemeenten is ook de afbakening van winkelgebieden van belang. Komt dat terug in het provinciale deel of wordt dat aan gemeenten overgelaten?

Gedeputeerde Maasdam begrijpt dat de commissie zich kan vinden in een tweede gespreksronde. Daartoe is besloten om het draagvlak te verbreden. Tijdens de eerste ronde heeft de provincie vooral geïnventariseerd wat er in gemeenten en regio's op het gebied van retail speelt. Met gemeenten is afgesproken dat de provincie op basis van hun inzet een 80% versie van een retailvisie opstelt, die vervolgens weer bij gemeenten wordt getoetst. De provincie vindt het erg belangrijk dat gemeenten doordrongen raken van de problematiek die er speelt, nl. dat ze met krimp te maken gaan krijgen en teruggang in het aantal m2 winkelgebied.

Er liggen lokale opgaven en dat vraagt in feite om maatwerk. Uitspraken zijn nodig over vragen als: wat is het centrum, wat zijn aanloopstraten, wat zijn de niet prioritaire centra en hoe moeten ontwikkelingen worden vorm gegeven.

De provincie zorgt ervoor dat de problematiek nadrukkelijk wordt geagendeerd, gemeenten daarmee aan de gang gaan en daar het regionale perspectief bij gaan betrekken. Dat kan ook grensoverschrijdend zijn, immers, de regio stopt niet bij de grens van Utrecht. De provincie zorgt voor informatievoorziening en het bieden van ondersteuning. De vragen die tijdens het BOB traject gesteld zijn, zijn meegenomen naar de gesprekken met gemeenten. Het ging hier overigens niet om een vragenlijst of een enquête. Alle vragen zijn niet 1 op 1 aan de orde geweest, de vraagstelling was ook afhankelijk van de behoefte van een gemeente op dat moment. O.a. werd de ruimtelijke regelgeving getoetst. Tijdens de herziening van de PRS/PRV in december 2016 zijn daar nadrukkelijk uitspraken over gedaan. Gemeenten hebben niet de behoefte tot aanpassing te komen. Wel blijft de vraag hoe met de meter voor meter regeling moet worden omgegaan. Dat onderwerp wordt betrokken bij de vervolggesprekken met gemeenten en dat zal uiteindelijk ook landen in de definitieve retailvisie.

De heer Van Muilekom vindt het een goede zaak dat er een 80% versie van de retailvisie wordt opgesteld en dat dit alsnog aan gemeenten wordt voorgelegd. Gebeurt dat voor of na de tweede gespreksronde?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de 80% versie voorafgaand aan de tweede gespreksronde aan gemeenten wordt voorgelegd. Vervolgens wordt dat met de gemeenten getoetst.

Zij bevestigt vervolgens dat gemeenten reeds de 80% versie hebben ontvangen, zodat daarover met hen een goed gesprek kan worden gevoerd. De provincie tracht draagvlak voor het retailbeleid te verwerven om zo uiteindelijk tot een gezamenlijke aanpak te komen.

Voorts licht zij toe dat de provincie alle partijen voor een gesprek heeft uitgenodigd, te weten de regioverbanden, U10 vertegenwoordigers, regio Amersfoort en alle overige gemeenten. Overigens zijn niet alle gemeenten aanwezig geweest. Deze wijze van uitnodigen wordt in de tweede ronde herhaald.

De SP gaf aan dat gemeenten niet blij zouden zijn met de bemoeienis van de provincie. Spreekster herkent dat beeld niet uit de gesprekken die zij met gemeenten voert. Gemeenten hebben wel degelijk behoefte aan ondersteuning en support van de provincie.

Zij herkent niet dat er over een leegstandverordening zou worden nagedacht. Gevraagd werd of ook de burgers bij de gedachtewisseling worden betrokken. De provincie is in gesprek met gemeenten die met retailproblemen geconfronteerd worden. Het beleid moet ook op gemeentelijk niveau tot stand komen en gemeenten zijn dan ook wat haar betreft op dit punt het juiste aanspreekpunt.

Mevrouw Chidi begrijpt nu dat er een 80% versie is verschenen. Zij vindt het belangrijk dat ook PS dat document in handen krijgen, temeer daar het reeds met gemeenten is gedeeld. Wat is er op tegen dat PS inzage krijgt in de 80% versie?

Gedeputeerde Maasdam licht toe dat GS met deze versie kunnen toetsen of men tot goede afspraken kan komen. Na de gespreksronde en het GS besluit zal dit document met PS worden gedeeld. Deze aanpak werkt aan de urgentie van de opgave. Zij geeft gevolg aan de oproep destijds van PS om diepgaand met gemeenten in gesprek te gaan.

Mevrouw Chidi blijft moeite houden met deze gang van zaken. Zij had dat document, eventueel in de vorm van een concept, graag willen inzien.

De heer Schaddelee stelde een vraag hoe er wordt omgegaan met bovenlokale partijen, zoals vastgoedontwikkelaars en retailketens. Hoe krijgen zij een plek in het geheel?

Mevrouw Eijsbroek vindt het belangrijk dat de noodzaak van het terugdringen van het winkelaanbod, ook bovenlokaal, meer benadrukt wordt.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat er een overleggroep is waarin ook de bovenlokale partijen bij betrokken zijn en waar de problematiek wordt gedeeld. Daar worden lijnen gelegd. Dit overleg wordt door de provincie gefaciliteerd. Als het gaat om opgaven binnen centra, ondersteunt de provincie ook experimenten binnen gemeenten, bv. op het gebied van de aanpak van bovenlokaal winkelaanbod, zodat men daar van kan leren.

Het CDA signaleert dat het merendeel van gemeenten geen knelpunten ervaren in de provinciale regelgeving. Dat is juist. Wat betreft de regionale visies wordt er nu weer getoetst om zo tot een beleid te komen dat een breed draagvlak kent, conform de opdracht die PS aan GS hebben meegegeven.

De SGP vroeg of de meter voor meter regeling voor een gehele regio geldt of alleen voor enkele gemeenten. De regio Amersfoort heeft aangegeven daar wel behoefte aan te hebben, dat heeft de regio met één mond verwoord. Andere gemeenten hebben die behoefte niet geuit.

Inderdaad trekt de economie aan maar het gaat hier wel om een structureel probleem in teruggang van winkeloppervlakte omdat de verkoop via internet veel invloed heeft op het koopgedrag. Ook heeft men te maken met vergrijzing.

Op de vragen van de PvdA antwoordt zij reeds te hebben aangegeven hoe de regio's betrokken worden bij het beleid en hoe de discussie gaande is over de meter voor meter regeling. Zij heeft niet het gevoel dat de tweede gespreksronde, waarvoor opnieuw alle gemeenten worden uitgenodigd, top-down wordt vormgegeven.

De heer Van Muilekom had het op prijs gesteld wanneer in de notitie had gestaan dat er een 80% versie van de retailvisie naar de gemeenten is uitgegaan. Wat gaat de provincie doen indien die versie in de regio's niet op draagvlak kan rekenen?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat zij goed kan luisteren. Ten behoeve van mevrouw Hoek verduidelijkt zij nogmaals dat het belangrijk is om naar de regionale context te kijken, regio's kunnen immers ook over provinciegrenzen heen gaan.

De heer Van Leeuwen vraagt waarom de gedeputeerde de 80% versie nu niet aan PS wil voorleggen.

Mevrouw Koelewijn vindt draagvlak van groot belang is en de 80% versie is ook belangrijk. Het gaat hier wel om een provinciale retailvisie. De provincie dient dienaangaande ook de eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dat zij de conceptretailvisie met PS zal delen. De 80% versie vormt de basis van een goed gesprek met gemeenten. Zodra de gesprekken zijn afgerond, zal er een conceptretailvisie worden opgesteld. Die zal zij met PS gaan bespreken. Zij beaamt dat het uiteindelijk om een verantwoordelijkheid van de provincie gaat: de provincie dient de keuzes te maken.

De heer Van Leeuwen begrijpt dat de 80% versie beschikbaar komt voor gemeenten, voorafgaand aan de gesprekken, terwijl PS ná de gespreksronde een concept retailvisie ontvangen. Dat is nog steeds geen antwoord op zijn eerdere vraag. Waarom krijgen PS de 80% versie niet?

Gedeputeerde Maasdam wil een open en goed gesprek aangaan met gemeenten. Zij wil nagaan hoe de provincie gemeenten kan steunen bij het realiseren van een opgave die nadrukkelijk bij gemeenten ligt. Met behulp van de 80% versie gaat zij dat bij gemeenten toetsen. Zij wil in de gesprekken alle ruimte laten aan gemeenten, een en ander in lijn van de opdracht die PS aan GS hebben meegegeven.

Conform afspraak komt het concept visiedocument ter behandeling in deze commissie. Tussentijds wordt er geen ander product geleverd.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af.

2.7 Memo GS aanpak weidevogels

Dit onderwerp is op verzoek van de ChristenUnie geagendeerd.

De heer De Heer leest in dit memo dat de provincie nadenkt over alle essentiële bouwstenen van het weidevogelbeleid. Ook wordt duidelijk dat de rijksoverheid nog een ei moet leggen, als het gaat om de weidevogelscenario's. Intussen is het memo drie maanden oud. Hij vraagt naar de planning. WUR heeft een rapport gepubliceerd met veel getallen over de kostprijs van weidevogelscenario's. Lukt het om de Utrechtse vertaling te maken voor de begrotingsbehandeling 2018?

De heer Van der Steeg deelt mede dat de PvdD dit een belangrijk onderwerp vindt. Zijn fractie wil de gedeputeerde aansporen om met een krachtig verhaal te komen én met ambitieuze plannen in de realisatiestrategie en in het doorvertalen van de scenario's naar de Utrechtse situatie.

Gedeputeerde Maasdam zet uiteen dat ook GS zorg hebben over de weidevogels. Voor de commissievergadering van oktober wordt de rapportage Natuur geagendeerd. Daaruit blijkt dat het met de weidevogels niet goed gaat. De provincie moet daarmee aan de slag, zoals reeds eerder is afgesproken. In de begroting 2018 staat een aanpak op hoofdlijnen. In de realisatiestrategie voor de Natuurvisie ten behoeve van de kadernota treft men een nadere onderbouwing aan.

De voorzitter rondt de behandeling van dit onderwerp af.

2.8 Statenbrief aanpak vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)

Dit agendapunt is geagendeerd op verzoek van de ChristenUnie, de SGP en D66.

De heer Van Leeuwen vraagt wat het loket gaat inhouden en door wie dat wordt bemenst. Onderzocht wordt hoe kan worden voorkomen dat het overschot aan VAB verder groeit. Er is 850.000 m² bijgebouwd op 1,3 miljoen m² VAB in dezelfde periode. Het is goed dat er extra geld wordt uitgetrokken, echter, in ruimtelijk opzicht hebben GS geen visie. Ruimtelijk gebeurt er niets. Uit de brief van het programmabureau Utrecht West staat dat knelpunten, die door gemeenten worden ervaren rond het provinciaal beleid, in beeld worden gebracht. De SGP wil weten hoe GS hiermee willen omgaan. Bekend is dat de VAB een serieuze vraag- en knelpunt is. De SGP vindt dat daar meer op moet worden ingestoken dan nu wordt gedaan.

De heer Schaddelee deelt mede dat de ChristenUnie zich daar grotendeels bij aansluit. Er wordt een behoorlijk traject gestart met experimenten. De vraag is of het voldoende is om alleen via rapportages geïnformeerd te worden. Wellicht is het ook goed met elkaar te spreken over de aanpak die in gang wordt gezet.

De heer Boerkamp bekeek het idee, de adviezen lezende, dat de provincie alleen het verbod op nieuw vestiging als instrument in het beleid heeft maar in de aanbeveling komt niet naar voren dat dit nu werkelijk het probleem is dat richting toekomst wordt gesignaleerd. Welk ruimtelijk instrumentarium heeft de provincie daadwerkelijk nodig om dit probleem in de toekomst op te lossen?

De heer Germes sluit zich aan bij de vragen die door de SGP en D66 zijn gesteld. Wanneer men iets wil met functieverandering bij vrijkomend vastgoed, dan moet er flexibiliteit worden gevonden in de ruimtelijke perspectieven. Hij vraagt hoe de gedeputeerde RO daar tegenover staat.

Een absoluut verbod op nieuw vestiging kan ook een aantal zaken op slot zetten. Voormalig gedeputeerde Krol suggereerde wel eens de zgn. flessenmethode, nl. het schrappen van enkele percelen en nieuw vestiging soms toestaan. Hij wil hier verder over doorpraten. De aanpak van het VAB via de gebiedscoöperaties is goed maar meer discussie met GS in deze commissie is z.i. nodig, vooral wat betreft het ruimtelijk instrument.

Mevrouw Koelewijn sluit zich aan bij de vorige sprekers. Het valt op dat er een koppelkans over het hoofd wordt gezien met de energietransitie. Het CDA vraagt daar aandacht voor, vooral als het gaat om daken en fundamenten van agrarische gebouwen.

De heer Van der Steeg constateert dat in het advies over het VAB aanpak Utrecht Oost de natuurontwikkeling niet aan de orde komt. Wordt deze optie wel serieus in de plannen meegenomen?

Mevrouw Hoek signaleert dat een agrariër die overgaat tot bedrijfsbeëindiging soms wel eens een kleine woning wil terugbouwen. Dan komt het rood voor rood in beeld. Het komt voor dat gebouwen leeg staan maar dat men net iets te kort komt om iets terug te bouwen en de kavel te splitsen. Los van de rood voor rood regeling vraagt zij dit punt specifiek mee te nemen voor de vrijkomende agrarische gebouwen. 50PLUS pleit voor meer mogelijkheden voor de herinrichting.

De heer De Kruijf constateert dat de problematiek rond het VAB onveranderd moeilijk blijft. De PvdA steunt de aanpak wat betreft het gebiedsgewijs oplossingen aandragen door de gebiedscommissies. Wel vraagt hij aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van de provincie. Hij meent dat de rapportage onvoldoende waarborgen biedt voor de eigen provinciale kwaliteit in het buitengebied. Hij steunt de oproep daar nog eens verder over door te praten.

Mevrouw Noordenbos vraagt in hoeverre wordt aangesloten bij het advies van de PCL om meer regionale landbouw te initiëren. Wordt dat meegenomen bij de leegstandsproblematiek?

Gedeputeerde Maasdam begrijpt dat de commissie de behoefte heeft om breder van gedachten te wisselen (met de benen op tafel) over de aanpak vrijkomende agrarische bebouwing. Dat wil zij wel faciliteren. Het ruimtelijk beleid biedt nu voldoende aanknopingspunten. Ook uit de reactie van de gebiedscommissie blijkt dat er op dit punt geen behoeftes liggen. Zij wil graag “what if” scenario’s over het vrijkomend agrarisch vastgoed de revue laten passeren en daarover met de commissie door te praten. Met de gebiedscommissies worden experimenten opgestart maar zij wil dienaangaande eerst ervaringen opdoen. Zij stelt voor begin 2018 (januari/februari) hierover doorpraten, dan zijn de eerste ervaringen opgedaan met de experimenten.

De heer Germis wil dit onderwerp graag in januari of in februari bespreken: uitstel vindt hij niet acceptabel.

De voorzitter begrijpt dat de commissie voorstander is van een aparte bijeenkomst in januari/februari 2018 om van gedachten te wisselen over de aanpak vrijkomende agrarische bebouwing. Aldus wordt besloten. Zij rondt de discussie over dit onderwerp af.

2.9 Statenbrief planning Inpassingsplan kantoren

D66 heeft deze statenbrief als agendapunt opgevoerd.

De heer Boerkamp memoreert de uiterst strakke tijdplanning voor het PIP kantoren. Nu wordt er een besluit genomen dat van invloed is op de planning. Het onderzoek is straks ouder dan twee jaar. Het memo biedt geen inzicht in de reden waarom deze keuze is gemaakt en de eventuele risico's die mogelijk aan deze keuze verbonden zijn, aangezien eerder de planning en voortgang weinig ruimte boden. .

De heer De Kruijf vraagt hoe gemeenten hiermee om zullen gaan. Er zijn gemeenten die erg hard hebben gewerkt om de gevraagde informatie tijdig aan te leveren. Nu blijkt dat die haast niet nodig is geweest. Had dat niet wat eerder voorzien kunnen worden?

Mevrouw Koelewijn mist in deze brief de alternatieven om tot hetzelfde resultaat te komen.

Gedeputeerde Maasdam licht toe dat er nog steeds sprake is van een strakke planning maar zij heeft daar wel in moeten schuiven. Een en ander hangt samen met het bieden van helderheid aan gemeenten en het feit dat het STEC rapport ouder dan twee jaar wordt. De provincie gaat in het rapport uit van de meest optimale trend en de bovenste lijn. Levert dat afwijkingen op, dan heeft dat consequenties. Getoetst gaat worden op het rapport nog up to date is.

Zij had dit niet eerder kunnen voorzien. Deze kwestie is via een belanghebbende bij GS terechtgekomen. Dat maakte handelen noodzakelijk en zal leiden tot een aanpassing van de PRS/PRV.

Gedeputeerde Van den Berg erkent dat de statenbrief lastig leesbaar is. GS hebben een inpassingsbevoegdheid maar nog niet is geheel duidelijk wat die bevoegdheid met het oog op de nieuwe Omgevingswet inhoudt. Waarschijnlijk wordt de inpassingsbevoegdheid omgezet in een projectbesluit, maar de juridische strekking daarvan is niet duidelijk.

De provincie heeft een fors overaanbod in de plancapaciteit van kantoren en dat moet worden gestopt (op grond van de PRV) en gereduceerd (PIP). Er is een titel nodig om de overbodige plancapaciteit te verwijderen uit de bestemmingsplannen. Om dat mogelijk te maken moet er een visie worden opgesteld: de thematische structuurvisie kantoren is in februari 2015 vastgesteld.

Daarnaast is onderzocht hoe planschade moet worden voorkomen. Dat vraagt anderhalf jaar zicht geven aan initiatiefnemers om mogelijk te maken dat iemand een aanvraag doet. De termijn van anderhalf jaar geeft rechtskracht om geen planschade op te lopen. De ruimtelijke structuurvisie is de grondlegger van het PIP. Die structuurvisie is op 19 december 2016 vastgesteld. Van die voorzienbaarheid zijn er dus 11 maanden verstreken. In de PRV is niet goed voorzien dat er twee soorten plancapaciteit zijn, nl. de directe (bestemmingsplan waarin kantoren voorzien zijn) en de indirecte plancapaciteit en daar heeft de voorzienbaarheid van anderhalf jaar op betrekking. Dat laatste is echter opgenomen in de PRS/PRV na 11 maanden. Dat was niet de bedoeling. Het was de bedoeling dat dit over anderhalf jaar in werking zou treden. De indi-

recte bouwmogelijkheid is naar het oordeel van GS te risicovol om nu over te gaan tot de ter visielegging van het ontwerp PIP. Dat vraagt eerst om een technische aanpassing van de PRV op dat onderdeel en dat heeft wel gevolgen voor het proces. Dat betekent dat ook het Inpassingsplan later ter visie kan worden gelegd.

De heer Boerkamp begrijpt dat de indirecte plancapaciteit een verantwoordelijkheid is van de colleges van B&W van de 26 gemeenten in de provincie Utrecht. Zij kunnen de provincie op dit punt kennelijk aanpakken.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het gaat om die gemeenten waar de indirecte plancapaciteit eventueel benut gaat worden, terwijl de provincie dat beschouwt als overbodige plancapaciteit.

Hij verduidelijkt dat er nu nog initiatieven genomen kunnen worden (omdat die voorzienbaarheid er nog niet is) voor het aanvragen van de bouw van een kantoor, terwijl de provincie dat juist wil voorkomen. Ook het voorkomen van planschade speelt een rol.

Gedeputeerde Maasdam memoreert de afspraak dat de provincie de planschade op nagenoeg nul wil houden.

De heer Germs komt terug op de indirecte plancapaciteit. Zijn er signalen vanuit de provincie dat er gemeenten zijn die deze mogelijkheid voor 17 augustus jl. aan het benutten waren?

Gedeputeerde Maasdam licht toe dat de aanvragen niet bij de provincie maar bij gemeenten binnenkomen. In de Thematische Structuurvisie Kantoren is afgesproken dat gemeenten 18 maanden de gelegenheid moeten krijgen..... De uitwerking voor de indirecte bouwtitel komt uit op 11 maanden maar daar moet in het kader van de voorzienbaarheid weer 18 maanden van worden gemaakt.

De heer Boerkamp vraagt of de beslissing aan B&W is. Kunnen B&W tegen verzoeken nog “nee” zeggen ingeval van de indirecte mogelijkheden? Kan de provincie bestuurlijk aan gemeenten vragen om “nee” te zeggen of kunnen initiatiefnemers B&W dwingen “ja” te zeggen?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat een B&W nu door de feitelijke situatie “nee” moet zeggen tegen een verzoek tot bouw van een kantoor. Dat moet nog zeven maanden geen “nee” hoeven zijn omdat er gedurende 18 maanden voorzienbaarheid moet zijn. Om die reden moet er een aanpassing komen.

De heer Boerkamp meent dat, wanneer B&W bestuurlijk ook niet willen, verzoeken met “nee” worden afgedaan en de initiatieven er niet zullen komen. Wanneer B&W “ja” willen zeggen, tegen de wens van de provincie in, begrijpt hij dat de gemeente naar de rechter kan gaan, maar niet de initiatiefnemer.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de initiatiefnemer naar de rechter kan stappen.

Mevrouw Kotkamp verwijst naar de casus Nieuwegein waar B&W “ja” wil zeggen maar de provincie “nee”. Heeft voorliggende kwestie voor die casus consequenties en wat zijn de risico's voor de plannen?

Gedeputeerde Van den Berg wil de Nieuwegeinse situatie niet bij deze discussie betrekken omdat dat een meer complexe zaak is. Hij heeft geen signalen gehad dat er in gemeenten aanvragen waren voor de indirecte plancapaciteit die de provincie overbodig vindt. Hij heeft ook niet de indruk dat er een run op indirecte plancapaciteit zal gaan ontstaan.

De heer de Kruijf vraagt of er een update van het STEC rapport nodig zal zijn.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat zal worden onderzocht of dit rapport nog voldoende up to date is om de volgende stap te kunnen zetten. Zij gaat ervan uit dat dit, gezien de uitgangspunten die de provincie gehanteerd heeft, het geval is en actualisering niet nodig is.

Mevrouw Eijsbroek vraagt wat de kosten zijn van een eventueel extra onderzoek van STEC.
Gedeputeerde Maasdam kan die vraag niet beantwoorden. Het antwoord zal schriftelijk volgen.

Mevrouw Koelewijn vroeg eerder naar alternatieven voor de aanpassing van de PRS/PRV, maar die heeft ze nog niet gehoord.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat alternatieven zijn onderzocht die het mogelijk maken het oorspronkelijk afgesproken tempo te kunnen handhaven. De conclusie is dat hetgeen in voorliggende statenbrief staat, de weg is die moet worden ingeslagen.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

3. Statenbrieven en ingekomen stukken ter informatie

3.1 Statenbrief stedenbouwkundig plan woonwijk vliegbasis Soesterberg

3.2 Statenbrief verlening incidentele subsidies aan collectieven in verband met aanloopproblemen bij uitvoering nieuw subsidiestelsel agrarisch natuurbeheer

3.3 Ingekomen brief Dierenbescherming vergassen ganzen

3.4 Memo GS gedeputeerde Van den Berg beantwoording ingekomen brief Stichting Amerongen Intact inzake Landgoed Zuylestein

3.5 Statenbrief verkoop paleis Soestdijk

3.6 Oproep steun getroffen pluimveehouders vraag SGP en beantwoording

3.7 Statenbrief proces dijkversterking Nederrijn en Lek

4. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.